

1915. MÁJUS 15.

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

LIV. ÉVF.

KÖZLÖNYE

9—10. FÜZET.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Szerkeszti:

BUND KÁROLY

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. ☉ Előfizetési díj egy évre 16 korona.

Az Orsz. Erd. Egyes. oly alapító tagjai, kik legalább 300 kor. alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is 16 kor. évi tagsági díj fejében ingyen kapják. Azok az alapító tagok, kik 300 koronánál kevesebbet alapítottak, 6 kor. kedvezményes árért járathatják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz. II. em.

☞ A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltnék. ☞

(Telefon: 37—22.)

Értesítés

az Erdészeti Lapoknak kettős füzetekben való megjelenése tárgyában.

Tisztelettel értesítjük t. olvasóinkat, hogy az Erdészeti Lapok kéthetenkénti szétküldése a háborus viszonyok következtében nehézségbe ütköztvén, a folyóirat további intézkedésig minden hó 15-én kettős füzetekben fog megjelenni.

Budapest, 1915. évi január hó 10-én.

Az Erdészeti Lapok
szerkesztősége.

Uj korszak küszöbén.

Mialatt ezer éves nemzetünk a lövészárkokban vivja titáni harcát a békéért, mi, itthon maradottak, ne nézzük tétlenül ezt a harcot; a sötét éjszaka majd csak derengeni fog: készüljünk a békére.

Azt hiszem, mindannyian úgy érezzük, hogy ez az epedve várt béke nemcsak a fegyverek és ágyuk csendjét, hanem új korszakot jelent nemzeti életünk minden fórumán.

A világtörténelem igazolja, hogy minden nagyobb háború új és fokozott lendületet adott a haladásnak, az emberiség kulturális fejlődésének.

Most sem lesz az másként.

A romokból új világ fog életre kelni és ez a világ fokozott szükségleteivel nagyobb igényekkel fog fellépni minden termelő közeggel, s így az erdőgazdasággal szemben is. És nekünk, akiknek hivatása az újra alkotás egyik fontos eszközének termelése, már most, a rettenetesen romboló háborúnak remélhetőleg utolsó akkordjainál, fel kell készülnünk arra a hatalmas fellendülésre, amely az ipar és kereskedelemben a háború után be fog állani.

Mert ne higye senki, hogy azok a keretek, amelyekben fatermelésünk még a nemrég dicstelenül kiszenvedett béke idején mozgott, a termékeny és újra építő munka korszakában is meg fognak felelni és a felmerülő szükségletek kielégítésére elégségesek lesznek. Még az a nagymennyiségű fakészlet is, amely a háborút megelőző pénzügyi pangás idején és a háború alatt felhalmozódva értékesítetlenül, illetve felhasználatlanul maradt, csak egy csepp lesz abban a tengernyi szükségletben, amelyet a megújulás korszaka, a romokon meginduló építőipar igényelni fog.

Éppen azért, ha valamikor, most kell újból és újból gondolkoznunk azokról a módzatokról és eszközökről, amelyekkel az erdőgazdaság termelő erejét fokozni tudjuk.

Jól esik megállapítanom, hogy a talaj e tekintetben bizonyos mértékben már elő van készítve. A jövedelememelés, a többtermelés jelszavát és szükségességét már több mint tíz éve hangoztatják lankadatlan buzgalommal vezérlő férfiaink; sőt néhány év óta

az áterdőlést és a természetes felujítást lehetségessé tevő házi kezelés fokozatos beállításával már a gyakorlat terén is megindultak az első lépések a termelés fokozása felé.

Csakhogy ennek az új és belterjes gazdasági rendszernek behozatala, különösen a mi utakban szegény erdőgazdaságainkban, tetemes befektetésekkel jár. Tudjuk például, hogy csupán a kincstári erdőknek a jelzett cél érdekében való feltárása a legutóbbi években tárgyalás alá vett „beruházási programtervezet“ szerint körülbelül 25 millió korona befektetési összeget igényel és valószínű, hogy ez az összeg az államháztartás szűkös pénzügyi viszonyaira való tekintettel erősen lefokozott igények mellett lett megállapítva és csak a legsürgősebb követelményeknek felel meg.

De ennek a programtervezetnek keresztülvitele is fennakadt, és féltő, hogy a közbejött világháború óriási költségei, a nyomában járó rettenetes sebek gyógyítása — még hadisarcz esetén is — olyan nagy feladatok elé állítják államháztartásunkat, amelyeknek elodázhatatlan teljesítése az erdőgazdaságra nézve annyira fontos befektetéseknek megvalósítását, legalább az eddigi módok és feltételek mellett, hosszabb időre lehetetlenné teszik.

Amíg tehát egyrészt az államháztartás fokozott igényei kötelességünkkel teszik, hogy annak a nagy vagyonnak a jövedelmezésénél, amelyet az állam reánk bízott, a közérdek és a jövő szemmel tartása mellett minden tényezőt kihasználni, minden olyan szelepet kinyitni siessünk, amely a fokozott állami szükségletek fedezésére szolgáló jövedelem forrása lehet, addig másrészt ennek a feladatnak megoldásához föltétlenül szükséges befektetési költségek előteremtéséről is előreláthatóan magának az erdőnek kell majd gondoskodnia.

A rendkívüli igények, a rendkívüli helyzet parancsoló erőként fognak fellépni minden termelő közeggel szemben. És így nekünk is kötelességünk lesz a helyzettel számolva, czeruzával a kezünkben pénzügyi számításokat végezni és e számítások világánál minden fontosabb jövedelmezési tényezőt, *még azokat az alapvető tényezőket és elveket is* szemügyre venni és mérlegelni, amelyekkel eddig elérhető okokból keveset törődtünk.

Ilyen elsősorban és főleg *a vágásforduló.*

A vágásfordulóról általában.

A vágásforduló az erdő jövedelmezőségének legfontosabb tényezője, de egyuttal az erdők fentartásában megnyilvánuló konzervatív álláspontnak is a legpregnansabb kifejezője. Nem csoda tehát, ha az erdőjövedelem emelésére irányuló törekvéseinkben a vágásforduló a „noli me tangere“ szerepét játszotta és hogy a vele kapcsolatos teret, mint blokádnál alá helyezett szigetet, kerülgettük.

Pedig ha valami, ez a tényező a legszorosabb összefüggésben áll erdőgazdasági rendszerünk haladásával és azokkal a törekvésekkel, amelyekkel a többtermelés és a jövedelememelés zászlaját eddig szolgálni akartuk. Ha az erdő nem is, az idő 1880. óta sokat haladt és az elmúlt 35 év alatt az erdő körül is sok minden megváltozott; itt az ideje tehát, hogy megvizsgáljuk, nem vált-e fűrészporrá a dinamit azokban az aknáknak, amelyek miatt ezt a kérdést eddig oly óvatosan kerülgettük.

Tudjuk, hogy okszerű erdőgazdaság mellett már a vágásforduló nagyságában jut kifejezésre a gazdaság alapja és célja, mert aszerint, amint legnagyobb talajjáraadéokra törekvő, ugynevezett pénzügyi gazdaságot folytatunk, vagy pedig a legnagyobb erdőjövedelemre törekszünk, más-más vágásfordulót alkalmazunk.

Célunktól messzefekvő közterekre tévednék, ha a két különböző-célt követő erdőgazdaság tulajdonságait, különbségét és esetről-esetre való jogosultságát hosszasan fejtegetném; a tárgyalandók érdekében csak annyit jegyzek meg, hogy a legegyszerűbben azzal jellemezhetjük a két gazdasági cél közötti különbséget, hogy az egyik üzletnek tekinti az erdőgazdaságot, amelybe a talajtőkén kívül csak annyi tőkét helyez el fakészletben, amennyi a megkívánt üzleti %-ot meghozza, míg a másik, nem törődve az erdőgazdaságban fekvő tőkéknek sem nagyságával, sem kamatozásával, egyszerűen arra törekszik, hogy minél nagyobb évi járadékot huzzon az erdőből. Az elsőnek rendesen rövidebb, a másodiknak pedig hosszabb vágásforduló felel meg és *mennél fejletlenebbek az általános gazdasági viszonyok és mennél külterjesebb az erdőgazdaság, annál nagyobb a két vágásforduló közötti különbség.*

Ha már most szem előtt tartjuk a vágásfordulónak azt a nagy, mondhatnám: döntő befolyását, amelyet az erdőgazdaság jövedel-

mezőségre gyakorol, világos, hogy ha a jövedelememelés lehetőségeit vizsgáljuk, elsősorban azt kell kutassuk, hogy a vágás-szabályozásnál követett vágásforduló mennyire felel meg annak a gazdasági alapnak, amelyre egész erdőgazdaságunkat fektettük és amely alapnak megfelelően azt valóban üzni is akarjuk.

Az erdőtvény és államerdészeti adminisztrációnk a 17. § alá tartozó erdőkben, ha nem is szószerint, de körülírva és más szavakkal, a legnagyobb erdőjövdelemre fektetett erdőgazdaság folytatását szabja meg és a vágásforduló megállapítására vonatkozó intézkedésében mintegy a közéletet keresi a pénzügyi és a legnagyobb erdőjárdékra alapuló vágásforduló között.)*

Ami pedig a vágásfordulónak a gyakorlatban való megállapítását illeti, tudjuk, hogy nálunk a vágásforduló meghatározása céljából pénzügyi számításokat alig végeztek. Csaknem az összes üzemterveinkben a közgazdasági okokra, a fapiacz igényeire és a fatenyésztési, vagy a korosztályviszonyokra való hivatkozással lett a vágásforduló megállapítva. Erdőrendezőink tehát ezen a téren a befolyásos tényezők számszerű mérlegelése nélkül, tisztán az érzék, a „spuri“ után indultak. Nem mondom, hogy ez egészben véve helytelen eljárás, sőt határozottan az a nézetem, hogy a vágásfordulónak ez a megállapítási módja — ha csakugyan helyes eredményre vezet — nagyobb körültekintést és szélesebb körű ismereteket kíván, mint az az egyszerű eljárás, amelynél a vágásforduló kiszámításához szükséges adatokat előbb külön-külön állapítjuk meg és e részletadatoknak egyszerű matematikai összefüggéséből számítás útján határozzuk meg a vágásfordulót. Ezzel az egyszerűbb eljárással szemben az első hasonlít ahhoz, mintha valaki a több ismeretlennel bíró egyenletet egyszerűen fejből akarja megállapítani.

Nem állítom azt sem, hogy a vágásfordulónak az ismert:

$$V + E_a + E_b + \dots + E_q - (e + fk) = I_{max}$$

képlet**) útján való megállapításánál föltétlenül a számoknak adjuk a

*) Lásd erre vonatkozólag *Muzsnay*: „Erdőrendezésünk fejlesztéséről“. Selmezbánya, 1911. 72—85 old.

**) A képletben V = a vágásterület egy holdjáról nyerhető és a vágásforduló nagyságával változó jövedelem, $E_a, E_b, \dots, E_q$ = az ugyancsak egy holdas $a, b, \dots, q$ éves korfokok áterdőléséből befolyó jövedelmek, e = egy hold felújítási költsége, k = az egy holdra eső kezelési költség, f = a vágásforduló éveinek a száma és végül I_{max} az évenkénti és holdankénti tiszta jövedelem delezését jelenti.

döntő szót; mert még ekkor is mindig fentarthatjuk magunknak, hogy egyes tényezők nagyobb méltánylásával az eredményen változtassunk. Hangsúlyozom azonban, hogy a képlet csak némileg is megbízható adatok alkalmazása mellett mindig helyes irányt mutat és arra mindenesetre jó, hogy megóvjon bennünket a szélsőségig menő tuzásoktól.

De nem annyira a vágásforduló megállapításánál eddig követett eljárás, hanem főképen az üzemterveink felállítása óta erősen megváltozott gazdasági és kereskedelmi viszonyok teszik megokolttá, sőt szükségessé a vágásforduló revízióját; annál is inkább, mivel az üzemátvizsgálási munkálatok alkalmával a vágásfordulónak újból való megállapításával általában keveset törődünk, hanem ehelyett minden utánszámítás nélkül egyszerűen elfogadtuk az eredeti üzemterv felállításakor *az akkori* viszonyoknak megfelelően felvett vágásfordulót. Valljuk be, hogy eddigelé többnyire úgy voltunk ezzel, mint az egyszeri paraszt a családi köntössel: apáról fiura, köverről soványra, magasról alacsonyra száll, anélkül, hogy változtatnának rajta. Való igaz ezzel szemben, hogy a vágásforduló nem ruhadarab, amelyet divat szerint alakíthatunk. De viszont az erdőgazdaság sem *állandó alaku* és *állandó méretű* szervezett, hanem az ország ipari és kereskedelmi fejlődésével lépést tartó és a haladás törvényének alávetett termelő közeg, amelyben a gazdasági rendszer tökéletesedése a fontos keretek fokozatos javítását — természetesen csak progresszív irányban! — föltétlenül megkívánja.

De lássuk a kérdést közelebbről.

Ha a kincstári erdőkben szokásos vágásfordulókat vizsgáljuk, azt látjuk, hogy azok *a lucz- és jegenyefenyőt illetőleg általában jóval nagyobbak annál, mint aminőt a legnagyobb erdőjövedelemre törekvő erdőgazdaság és az okszerű konzervatívizmus megkíván.*

A kincstári erdők lucz- és jegenyefenyő erdőségei nagy többségben 120 éves, sőt még ennél is nagyobb vágásfordulóban kezeltetnek.*) És ennek a legtöbbször megokolhatatlanul magas

*) *Bedő* munkája szerint a kincstári fenyvesek kiterjedése 1894-ben kereken 696.940 kat. hold; az üzemtervekből megállapított szabályos évi vágásterület pedig 6100 kat. hold. Ez kereken 115 éves, *átlagos* vágásfordulónak felel meg. Tudjuk például hogy még a Vepor hegységi *kitünő talaju* fenyvesek is 120 éves vágásfordulóban kezeltetnek. Lásd: *Fekete* Lajos: „A magyarországi erdők jövedelmezőségi viszonyai a XIX. század utolsó évtizedében”. Erd. ki. 1909. évi 3. és 4. szám.

vágásfordulónak káros hatása még sok helyen fokozódik azzal, hogy a szabályos állapotra való túlzott törekvés miatt a tényleges vágatási kor általában, vagy legalább igen sok állományban még 120 évnél is jóval magasabb életkorra esik.

A 120 éves vágásforduló a lucz- és jegenyefenyőre vonatkozólag — közepes termőhelyi viszonyokat véve alapul — ma már semmiképen sem megokolt. Nem állhat meg sem pénzügyi, sem annál a fiziológiai hatásánál fogva, amelyet a talajerő fentartására, az állományok egészségi állapotára és a természetes felújítására gyakorol.

Lássuk elsősorban a pénzügyi kérdést.

A kincstári fenyvesek vágásfordulója a jövedelmezési számítások világánál.

Ha a legnagyobb erdőjövedelem vágásfordulóját közepes talaju lucz- és jegenyefenyőerdeinkre a jelen, vagy a közelmúlt kereskedelmi viszonyainak alapul vételével kiszámítjuk, azt fogjuk találni, hogy ez a vágásforduló még extenzív gazdaságban is 100 év körül van. Ezen a koron felül, ha nem is rohamosan, de észrevehetően csökken a lucz- és jegenyefenyőerdők jövedelme.

Hogy ez a tétel csakugyan általános érvényességű, a következőkben kívánom igazolni.

A legnagyobb erdőjövedelemre fektetett vágásforduló megállapítására szolgáló képlet szellemét és használatának módját közelebbről vizsgálva, ki fog tűnni, hogy a vágásforduló nagysága főleg két tényezőtől függ. Függ elsősorban és főképen attól a törvényszerűségtől, amely a szóbanforgó fafaj növekedésében*) kifejezésre jut. A fafaj növekedési törvénye szinte döntőleg hat a legnagyobb erdőjövedelemre törekvő vágásforduló nagyságára. Ez az oka annak, hogy a lucz- és jegenyefenyőnek a legnagyobb erdőjövedelemre fektetett vágásfordulója normális (nem speciális választékokat kereső) kereskedelmi viszonyok között csaknem mindenütt, úgy nálunk, mint a külföldön körülbelül egyenlően van megállapítva, igazolva ezzel azt, hogy a kérdéses fafajok növekedésében mindenütt hasonló törvényszerűség mutatkozik.

*) A fatermési táblák fatömeg- vagy átlagnövedéki görbéiben.

Normális kereskedelmi viszonyok között a szóbanforgó vágásforduló nagyságára a fatömeghez és annak változásához képest másodrendű szerepet játszanak a faárak. Kiemelem, hogy normális viszonyokat említettem, mert amikor — mint Szászországban — a vastagmértű fának bizonyos vastagságon (36 cm középátmérőn) felül kisebb az értéke, mint a vékonyabb méretűnek, az ilyen esetben a legnagyobb erdőjáradékra fektetett vágásforduló emiatt alacsonyabb lesz,*) mint ahogy magasabb lesz abban az esetben, ha csak a nagyobb méretű fa iránt mutatkozik kereslet s ennek ára a vékonyabb méretűhöz képest aránytalanul nagyobb.

Esetleges kételyek eloszlatása érdekében állapodjunk meg egy kissé ennél a kérdéssel.

A fenyőfa a világpiac árucikke, amely a szállítással járó költségeket a legnagyobb távolságokra is kibírja. Keresletét és áralakulását tehát a világpiac igényei szabják meg. Normális kereskedelmi viszonyok alatt természetesen a világpiac viszonyait kell értenünk, mert ezek a vidék, vagy kisebb tartomány sajátos iparának korlátolt mennyiségű szükségletein felülemelkedve, a világipar igényei szerint alakulnak.

Ha már most figyelembe vesszük a világpiacnak az egyes fenyőfaválasztékok iránt való igényeit, azt tapasztaljuk, hogy *az utolsó két évtizedben a vastagabb fenyőfaválasztékok iránti kereslet erősen megcsappant.*

Ez a jelenség természetesen a világipar fejlődésével van szoros összefüggésben. Az építési ipar a vastag fagerendák helyett ma már vékony vastraverzeket, vagy vasbetonszerkezetet alkalmaz, a hajóiparban is kiszorította a fát a vas és az igen széles deszkák már csak kivételesen nyernek alkalmazást**)

Vastag méretű lucz- és jegenyészálfát ma már csak a hid- és vízépitészet (tengeri kikötőkben), valamint (állványok építésére) az ugynevezett nehézipar használ, de mindezeknek szükséglete nagyon korlátolt,***) sőt legujabban a nehéziparban is vasállványokat kezdenek már alkalmazni.

*) Szászországban a pénzügyi (körülbelül 80 éves) vágásfordulót alkalmazzák, de ez ott csaknem megegyezik a legnagyobb erdőjövedelem vágásfordulójával.

**) A legnagyobb és még rendesnek mondható deszkaszélesség 29 cm.

***) Lásd dr. Endres: „Waldwertrechnung“ 243. oldal.

Nem csoda tehát, ha fakereskedőink a nagyon vastag szál-
fákat — már csak a nehézkes kezelés miatt is — egyáltalában
nem kedvelik.*) De ha fakereskedőink még ezt nem is vallanák
be, nekünk, termelőknek arra kell építenünk, amit faválasztékainkért
tényleg fizetnek. E tekintetben pedig határozottan megállapítható,
hogy *a vastagabb és a vékonyabb méretű fenyőfaválasztékok közötti*
árkülönbség már hosszabb idő óta folyton csökken. A német
erdészeti irodalomban megállapítást nyert, hogy amíg még 1888-ban
az I. és IV. értékosztályu**) fenyőszálfa ára ugy aránylott egy-

*) A magyar fakereskedelmi lapokban már nem egyszer hangoztatták, hogy
célszerű volna — akár a vágásforduló leszorításával — a nagyon vastag fenyő-
szálfatermelést csökkenteni.

**) A szóbanforgó értékosztályok Württemberg királyság erdőgazdaságában
felállított és a német erdészeti irodalomban is elfogadott (ugynevezett *heilbronni*)
osztályozásnak felelnek meg (kiadta a württembergi kir. erdőigazgatóság 1895-ben).
Ez az értékosztályozás a fenyőfatörzseket *a)* szálfa és *b)* rönkök csoportjába és
ezeket ismét több osztályba sorozza.

a) A szálfa értékosztályai :

I. é. o.	a vastagabb végétől számított 18 m-nél kéreg nélkül legalább 30 cm vastag
II. " " "	" " " " " " 18 " " " " " 22 " "
III. " " "	" " " " " " 16 " " " " " 17 " "
IV. " " "	" " " " " " 8 " " " " " 14 " "
V. " " "	" " " " " " tetszés szerint megállapítható távolságban legalább 7 cm vastag.

b) A fűrészrönkök értékosztályai :

Érték oszt.	hossza legalább	felső vastagsága legalább	közép- vastagsága
I. ---	4,5, 9, 13,5, 14, 18 m	30 cm	legalább 40 cm.
II. ---	ugyanaz	30 "	40 cm-nél kisebb
III. ---	tetszés szerint	14 "	tetszés szerint.

A fenyőfatörzseket az utasítás szerint egész használható hosszúságban kell
meghagyni és a szálfáértékosztályokba bele nem illő csucsrészt a törzsön meg-
hagyva, mint tartozékfát (Drautholz) külön kell értékelni; még pedig az I. és
II. értékosztályu szálfánál mint IV., a III. és IV. osztályu szálfánál pedig mint
V. értékosztályu íát kell számbavenni. A tartozékfa egyébként csak teljes méterek-
ben számítandó és annak csucsvastagsága az I. és II. osztályu szálfánál legalább 14,
a III. és IV. osztályunál legalább 7 cm-nek kell lennie.

Kétségtelen, hogy ez az osztályozás — az erdőgazda előnyére — a vastagságon
kívül a hosszúságot is kellőképen bevonja a fa értékének a megállapításába.
Éppen azért lényegesen különbözik a hazánkban szokásos osztályozástól, amely

máshoz, mint 1:2, addig 1904-ben ez az arány már csak 1:1.3 volt.)* És mindez akkor történik, amikor az erdöléseknek fokozatos alkalmazása miatt a vékony méretű fának termelése és kínálata aránytalanul megnövekedett.

Teljesen hasonló a faárak alakulása — legalább a kincstári erdőterményárjegyzékek tanúsága szerint — *hazánkban is*. A liptóujvári főerdőhivatal 1914. évi erdőterményárjegyzéke szerint a fenyőszálfa tőára a III. értékosztályban 11 K, míg az I-ben 14.50; az arány tehát itt is csak 1:1.3.

Éz igen fontos körülmény, amelylyel az erdőgazdának számolnia kell, annál is inkább, mert itt nem a piacz szeszélyéről van szó, hanem olyan jelenségről, amely a kultúra fejlődésével és a világipar haladásával áll szoros összefüggésben. És ez a jelenség mindennél világosabban hirdeti, hogy elmúlt már az az idő, amikor a fenyőerdőgazdaság czélját a minél vastagabb választékok termelésében kellett keresnünk. Még a közérdek igényeit szemmel tartó állami erdőgazdaság sem találhat már hivatást abban, hogy minél vastagabb fenyőtörzseket termeljen, mert erre törekedni már sem nem szükséges, sem nem gazdaságos.

Világos ugyanis, hogy minden nagyobb kiterjedésű erdőgazdaságnak, amely okszerű gazdálkodást akar üzni, üzemének berendezésénél a világpiacz igényeivel, a normális kereskedelmi

---

a középvastagságra fekteti a fősúlyt és a hosszúsággal még keveset törődik. Hogy némi támpontot nyerjünk a magyarországi kincstári erdők erdőterményárjegyzékeiben szokásos és az itt ismertetett értékosztályozás összehasonlításához, a rendelkezésemre álló törzselemzések, valamint Schiffelnek a lucz- és jegenyefenyő alakhányadosaira vonatkozó táblázata segítségével megállapítottam, hogy körülbelül milyen középvastagságu szálfák felelnek meg a heilbronni értékosztályoknak. Eszerint a megfelelő hosszúságot feltételezve:

az I. értékosztályt 30 cm és ennél vastagabb középátmérőjű szálfák alkotják, megfelel a kincstárnál felállított I. értékosztálynak;

a II. értékosztály 27—34 cm középvastagságu szálfákból kerül ki, megfelel a kincstárnál felállított I. értékosztálynak;

a III. értékosztályt 22—26 cm középvastagságu szálfák adják, megfelel a kincstárnál felállított II. értékosztálynak;

a IV—V. értékosztályt 12—21 cm középvastagságu szálfák alkotják, megfelel a kincstárnál felállított III. értékosztálynak.

*) Lásd *Dieterich*: „Die Elemente der Wertsmehrung in der Waldwirtschaft“. Tübingen, 1911.

viszonyokkal kell számolnia és nem szabad egész üzemét olyan speciális választékok termelésére fektetni, amilyeneket a világpiac csak kis mennyiségben kíván; különösen akkor nem, ha ezeknek ára nincsen arányban termelési költségükkel.

Dr. *Martin*, a német erdészeti irodalom híres statikusa megállapítja, hogy teljesen eleget számolunk a világipar és a fapiac igényeivel akkor, ha jó termőhelyen a II., közepes termőhelyen a III., rosszabb termőhelyen pedig a IV. értékosztály termelésére törekszünk. Ezt a célt pedig az illető termőhelyeken 94, 97, illetve 102 éves vágásforduló mellett érjük el.)*

Eszerint a 100 éves vágásforduló a lucz- és jegenyefenyőre nézve egyuttal a legiobb technikai vágásforduló is, mert e mellett a vágásforduló mellett jó termőhelyen elégséges mennyiségben I. osztályu szálfát is termelhetünk.

Ezek előrebocsátása után már most a számok erejével is igazolhatom, hogy ha az erdő növekedésének menete nem is változott, a világipar fejlődése és az egyes választékok árának jelzett alakulása miatt a legnagyobb erdőjövedelemre fektetett erdőgazdaság vágásfordulója tetemesen sülyedt.

Bárki meggyőződhetik arról, hogy a

$$\frac{V + E_a + E_b + \dots + E_q - (e + fk)}{f}$$

képlet a vágásforduló megállapítását illetőleg még akkor is helyes eredményt ad, ha csak a bruttó jövedelemmel számolunk, s a kiadásokat számba nem vesszük. Még az erdőlések jövedelmét is elhagyhatjuk, mert bebizonyult, hogy ezek sincsenek érezhető befolyással az erdőjövedelem delezési idejére. Marad tehát az egész

képletből, mint döntő kifejezés $\frac{V}{f}$

Ebben a kifejezésben V -t, vagyis a vágáskori fatömeg forgalmi értékét megkapjuk, ha a fatömeget (M) szorozzuk q -val, az átlagos tőárral; vagyis $\frac{V}{f} = \frac{M \cdot q}{f}$.

Minthogy pedig $\frac{M}{f}$ tulajdonképpen nem egyéb, mint a felvett vágatási kornak megfelelő átlagnövedék n , ebből következik,

*) Lásd dr. *Martin*: „Forststatik“, 174. oldal.

hogy $\frac{V}{f} = n \cdot q$; vagyis az egy holdra eső (bruttó) erdőjövedelmet megkapjuk, ha a vágatási kornak megfelelő átlagnövedéket szorozzuk a vágáskori fatömeg átlagos tőrával.

n -nek és q -nak az egyes vágatási korokra való megállapítása különös nehézségekkel nem jár. n -t megbízható fatermési táblák birtokában egyszerűen ezekből olvashatjuk ki, q -t, a különböző koru faállományok fatömegegységének tőráját, kellő körültekintés mellett, a gazdasági mérlegekből, szóval a gyakorlati adatokból állapíthatjuk meg.

Megjegyzem, hogy összehasonlításról lévén szó, az erdőjövedelem delelési pontját, másszóval a vágásforduló helyes megállapítását tekintve, teljesen mellékes, hogy a 10—10 éves kor-különbséggel felvett korfokok fatömegének egységárát pontosan eltaláltuk-e? Csak az a fő, hogy az egyes korfokok egységárai lehetőleg simuljanak ahhoz a viszonyhoz, amely a korfokok egységárai között, a faválasztékok változó aránya miatt a valóságban fennáll.

Kérdés tehát, hogy mikép változik n és q értéke?

Az átlagnövedék (n), amint tudjuk, a lucz- és jegenyefenyőnél a 70—90 éves kortól kezdve már apadó mennyiség, q pedig a faállomány választékainak javulásával, az ugynevezett minőségi növedékkal lépést tartó tényező. Világos ebből, hogy a legnagyobb erdőjövedelemre fektetett vágásforduló csak abban az esetben lehet nagyobb, mint az átlagnövedék delelési pontja, ha a tőár emelkedése legalább akkora, hogy az átlagnövedék apadását ellensúlyozni képes.

E tekintetben megállapítható, hogy a mostani választékárok mellett az átlagos tőár, különösen a mi át nem erdőlt fenyveseinkben, 100 éven túl már alig emelkedik. Az mindenesetre bizonyos, hogy intenzívebb gazdálkodással és okszerű áterdőléssel a 100 éves állományban, ha nem nagyobbat, legalább is ugyanazt a tőrárt érhetjük el, mint most a 120 éves korban.

Hogy a jelenlegi árviszonyok mellett a lucz- és jegenyefenyőállományok átlagos tőára 100 éven túl már alig változik, azt legujabban a német erdészeti irodalomban tömeges gyakorlati adatok alapján már nem egy helyen megállapították. Így pl. *Hofmann* a

Schwarzwald klosterreichenbachi erdőgondnokságának 1898—1908. évi állomány-törzskönyveiből,*) tehát tíz évi használatok és felvételek alapján az átlagos tőár változására grafikus uton a következő táblázatot állította össze:

A termőhely és a faállomány megnevezése		Korfokok éveiben									
		30	40	50	60	70	80	90	100	110	120
1. Jó (I/II. o.) termő- helyen	a főállomány m^3 -ének tőára márkában ...	—	13	14	15	16	16·5	17	17·2	17·2	17·2
	a mellékáll. m^3 -ének tőára márkában ...	11	12	12	13	14	15	16	17	17	17
2. Közepes (III/IV. o.) termőhelyen	a főállomány m^3 -ének tőára márkában ...	—	12	12·5	13	13·5	14	14·5	15	15	15
	a mellékáll. m^3 -ének tőára márkában ...	10	10	11	12	13	13	14	14	14	14

Ezeztől csak lényegtelenül térnek el azok az adatok, amelyeket *Schickhardt* a württembergi állami erdők tőkeértékének megállapítása végett a gaildorfi erdőgondnokságnak 80 vágásból, és az 1900—1908. évi üzemi kimutatásokból szerzett.**)

Ezek szerint az átlagos tőár a württembergi erdők átlagos termőhelyén

41—60, 61—80, 81—100 és a 101—120 és idősebb korosztályban
12·1, 13·5, 14·5 és 14·9 márka.

Hogy a mi statisztikai adatokban, sőt megbízható fatermési táblákban is annyira szegény viszonyaink között a szóbanforgó és egyéb jövedelmezőségi számításokhoz némi támpontot nyujtsak, a zárt jegenyefenyvesekre vonatkozó és a faválasztékokat is feltüntető *Eichhorn*-féle***) fatermési táblák alapján a mi választékaink és azok árának számbavételével kiszámítottam és a mellékelt kimutatásban összefoglaltam azokat a viszonzyszámokat, amelyek a

*) Lásd *Hofmann*: „Aus Theorie und Praxis bei Anlage von Bestandeslagerbüchern“: Allgemeine Forst und Jagdzeitung. 1912.

**) Lásd *Schickhardt*: „Der Kapitalwert der württembergischen Staatsforsten“ Allgemeine Forst und Jagdzeitung. 1911.

***) Lásd Dr. *Eichhorn*: „Erfragstafeln für die Weisstanne“ Berlin, 1902.

100 éves korfok átlagnövedékéhez és átlagos tőarához képest a 70—120 éves korfokokban normális viszonyok között fönnállhatnak.

A jegnyefenyőállományok átlagnövedékének és átlagos tőarának változása a 10 éves korfokokban.

Kor, év	I. th. o.		II. th. o.		III. th. o.		IV. th. o.	
	az átlag- növedék	az átlagos tőár	az átlag- növedék	az átlagos tőár	az átlag- növedék	az átlagos tőár	az átlag- növedék	az átlagos tőár
	viszonyzáma, ha a 100 éves korfokét 1-nek vesszük							
70	1·090	0·913	1·040	0·908	1·000	0·912	0·946	0·880
80	1·072	0·945	1·044	0·941	1·014	0·950	1·000	0·943
90	1·036	0·978	1·022	0·968	1·014	0·978	1·010	0·982
100	1·000	1·000	1·000	1·000	1·000	1·000	1·000	1·000
110	0·955	1·017	0·966	1·024	0·972	1·029	0·982	1·016
120	0·917	1·029	0·922	1·045	0·944	1·058	0·964	1·030

Ebben a kimutatásban az átlagnövedéki viszonyszámot a hazai fatermési táblák ellensúlyozására azért számítottam ki, mert a nálunk csaknem általánosan használatos Feistmantel-féle fatermési táblák — amint azt *Fekete Lajos* még 1898-ban kimutatta *) — semmiképpen sem felelnek meg fafajaink növekvési viszonyainak. Ezek a fatermési táblák éppen a leglényegesebb gazdasági kérdések eldöntésére teljesen alkalmatlanok, sőt e tekintetben sarkalatos tévedések kútforrásai lehetnek. **)

Ha már most a fenti kimutatásban kiszámított viszonyszámokat vizsgáljuk, az egymásnak megfelelő számoknak szorzata világosan jelzi, hogy mindaddig, amíg a faválasztékok ára közötti különbség

*) Lásd *Fekete L.*: „A dobrócsi és karámi erdőgondnokságok luczfenyveseinek növekvési viszonyai a Vepor hegység észak-nyugati lejtőin”. Erd. Lapok. 1898.

**) Ezeknek az elavult és bizonytalan alapokon nyugvó fatermési tábláknak kiküszöbölése és újaknak felállítása már valóban égető és elodázhatatlan kérdése a magyar erdészetnek, mert további fentartásuk, ha rájuk építeni akarnánk, akadálya lehetne minden haladásnak.

a jelenlegi marad, addig bárminők legyenek az átlagnövedékek és az egységáraknak abszolút értékei: a legnagyobb erdőjövedelem delelési pontja a 90—100 év körül áll be.*)

Még inkább így van ez akkor, ha Hofmann adatait fogadjuk el, amelyek szerint a 100 évnél idősebb lucz- és jegenyefenyvesekben a fatömeg egységára már egyáltalában nem emelkedik.

Eszerint a kincstári erdőgazdaság fenyveseiben a vágásforduló általában teljes 20 évvel magasabb a kelleténél.

Világos, hogy ha a 120 éves vágásfordulót különösen a mi kitünőnek mondható természeti viszonyaink között továbbra is fenntartjuk, ezáltal — csupán pénzügyi tekintetben — jelentékeny áldozatokat hozunk olyan fölösleges célokért, amelyek semmiféle konzervativizmussal sem okolhatók meg.

Hogy mekkorák ezek a pénzügyi áldozatok, azt, tekintettel a mi statisztikailag még kialakulatlan viszonyainkra, csak hozzávetőlegesen lehet megállapítani. Ha Schwappachnak a luczfenyőre vonatkozó fatermési tábláit a hazai viszonyokra is elfogadjuk, akkor szabályos állapot esetén 120 éves vágásfordulóban (III., azaz közepes termőhelyet véve alapul) holdanként körülbelül $27 m^3$ -rel nagyobb fatömeget fektetünk az erdőgazdaságba, mint a 100 éves vágásfordulóban.**) Ez m^3 -ét 5 K-val számítva, kat. holdanként 135, az egész 696.940 kat. hold kincstári fenyőterületen kereken 94 millió K-val több tőkebefektetést jelent. És mindehhez hozzájárul még, hogy a talaj-

*) A szóban forgó kimutatásban vastagon vannak nyomva annak a korfoknak a viszonyozásai, amelyben a szorzat értéke a legnagyobb. Megjegyzem még itt, hogy adott esetben a kimutatás segítségével bármely korfok átlagos tőárának abszolút értékét is megállapíthatjuk. Eczélből döntés, avagy pontos becslés és választékolás után csak egy átlagosnak vélt 100 éves állományban kell a fatömeg átlagos tőárát meghatározni. A többi korfokok tőárát már egyszerűen úgy kapjuk meg, hogy 100 éves állományunk tőárát szorozzuk a kimutatásban korfokonként kitüntetett viszonyozásokkal. Önként érthető, hogy abban az esetben, ha nem 100, hanem, mondjuk, 120 éves állományban állapítottuk meg a fatömeg egység tőárát, akkor az előbb jelzett szorzásokhoz a 100 éves állomány tőárát kell mindenekelőtt megállapítanunk; egyszerűen úgy, hogy a 120 éves állomány tőárát elosztjuk a kimutatásban a 120 évnél található viszonyozással. (A kimutatásban az I., II., III. és IV. termőhelyi osztály körülbelül megfelel a Feistmantel-féle fatermési táblák I., II/III., IV/V., VI/VII. termőhelyi osztályának.)

**) A szóbanforgó fatermési táblák szerint a szabályos fakészlet 1 holdon 120 éves vágásfordulóban $160 m^3$, 100 éves vágásfordulóban pedig $133 m^3$.

ban fekvő és fakészletben hatalmas tőke 120 éves vágásfordulóban legalább 0·5⁰/₀-kal kisebb százalékkal kamatozik, mint 100 éves vágásforduló mellett.)*

Hogy ez a kamatveszteség mekkora áldozatot jelent, a következőkben kívánom megvilágítani.

Szabályos állapot esetén a 696.940 holdnak fakészlete 100 éves vágásfordulóban a Schwappach-féle fatermési táblák szerint (III. termőhelyi osztály) kereken 92·7 millió m^3 .**) Ennek értéke ugyancsak 5 K-val***) számítva 463·5 millió korona. Ha a talaj értékét holdanként csak 40 koronára becsüljük, a szóban forgó terület 27·8 millió korona talajtőkét képvisel és ilyenformán a magyarországi kincstári fenyvesekben fekvő tőke szabályos állapotban és 100 éves vágásforduló mellett körülbelül 491 millió koronát tesz ki. Ennek a tekintélyes tőkének 0·5⁰/₀-os kamata 2·4 millió korona és így a 120 éves vágásforduló évenként csak kamatokban több mint 2 millió korona megokolhatatlan áldozatot kíván a 100 éves vágásfordulóval szemben.

Esetleges félreértések elkerülése végett hangsúlyozom, hogy azáltal, hogy itt az erdőgazdaságban fekvő tőkék nagyságát és kamatozását is mérlegelés tárgyává tettem, még korántsem helyezkedtem a sokak előtt ellenszenves pénzügyi erdőgazdaság álláspontjára; hanem ezáltal csak azoknak a megokolhatatlan áldozatoknak pénzbeli nagyságát igyekeztem a lehetőséghez képest megvilágítani, amelyekkel a legnagyobb erdőjövedelemnek az előzőkben megállapított vágásfordulóját meghaladó (120 éves) vágásfordulónak szükségtelen fentartása jár.

*) Ez kitűnik abból, hogy a 120 évenként befolyó örökös korszaki járadéknak tőkeértéke például 2·5⁰/₀ mellett körülbelül ugyanannyi (sőt még valamivel kisebb), mintha 3⁰/₀ mellett 100 évenként folyna be, ugyanis $\frac{1}{1 \cdot 025^{120} - 1} = 0 \cdot 0545$ és $\frac{1}{1 \cdot 03^{100} - 1} = 0 \cdot 0549$.

**) A magyarországi kincstári fenyvesek *valóságos* fakészlete 1894-ben Bedő szerint 90,428.600 m^3 .

***) Wimmenauer számításai szerint a szabályos fakészlet átlagos egységára a vágáskori egységárnak körülbelül 0·6—0·7 részét teszi ki. Az itt felvett 5 K tehát megfelel 8 K vágáskori egységárnak. Lásd: Allgemeine Forst- u. Jagzeitung 1895. és 1900. évf. 219., illetve 208. oldal.

A magam részéről ezzel szemben és ezenfelül határozottan kívánatosnak, sőt a tisztánlátás kedvéért szükségesnek tartanám, hogy — amint azt Muzsnay „Erdőrendezésünk fejlesztéséről“ szóló kiváló munkájában kifejtette — még az erdőkincstár is igyekezzék az erdeiben fekvő tőkék nagyságát és jövedelmezési százalékát megállapítani és ez utóbbit a közérdek szemmeltartása mellett, amennyire csak lehetséges, fokozni. Mert kérdem, nincs-e bizonyos foku egyoldalúság abban, hogy amikor az erdők feltárását célzó befektetési költségektől 5%-os kamatozást kívánunk, ugyanakkor megelégszünk azzal, hogy az erdőgazdaság talajában és fakészletében fekvő tőkék *a tulmagas vágásforduló miatt* alig néhány százalékkal kamatoznak, sőt azok kamatozási százalékának ismeretére sem törekszünk.

Tagadhatatlan, hogy az erdőgazdaság természete ma még ellenkezik egy *tisztán* finanziaális elveken alapuló kezeléssel, mindazonáltal a jövedelmezőségi alapelvek uralma alól egészen ki nem vonható. Marxnak, a nagy szocialistának alapelvei, amelyek szerint a tőke-kamat és a talajjradék a termelésben nem szerepelhet, csak elvek maradnak, mert halomra dönti őket a társadalmi élet minden megnyilvánulása. Minek kelljen ezeket az elveket egész korlátlanul éppen csak az erdőgazdaságban uralomra juttatni? *Hiszen ezeknek az elveknek szigorú érvényesítése ma már annyit jelent, mint tultenni magunkat a mindennapi élet kívánalmain és útját állani minden gazdasági haladásnak.* Mert mindazok a nagy nemzetgazdasági írók, akik, mint Smith, Rikardó és a többi, az élet reális alapjain állanak, a talajjradék jogosultságát hirdetve kimutatják, hogy az a kultura haladásával emelkedett s a jövőben is *szükségképen* emelkedni fog.

Abban, azt hiszem, minden erdőgazda megegyezik, hogy az erdőgazdaság alapja mindig a talaj marad. Éppen azért a gazdasági irányelvek megállapításánál főcél kell maradjon a talaj termőerejének fentartása; következőleg a talajerő fentartására annyira fontos vágásforduló megállapításában nemcsak a minél nagyobb erdőjövedelmet biztosító fakészlet felhalmozásában kell keresnünk a döntést, hanem a talajerővel szorosabb összefüggésben álló talajjradékkal is számolnunk kell.

Szerény véleményem szerint arra nem hivatkozhatik senki, hogy az erdőgazdaságban a talajjradékkal kapcsolatos pénzügyi számi-

tások tulságosan labilis alapon nyugosznak és azért azokra alapítani nem lehet. Mert vajjon más üzemben, mondjuk a mezőgazdaságban e téren egészen máskép áll-e a helyzet? Nincsenek-e ott is sokszor olyan eshetőségek, amelyeket előre látni és számokban kifejezni nem lehet? A jövedelmezőségi számítások egy üzemben sem állnak teljesen biztos alapon, mégis az ilyen csak valószínűségi alapokon nyugvó pénzügyi számítások alkotják a gazdasági élet minden ágában azokat az alapokat, amelyekre — egyéb szempontok mérlegelése után — az egész üzem, vagy gazdaság létét és jogosultságát fektetik. *Az ilyen számítások megejtését az erdőgazdaságban mellőzni csak azért, mert a számítási adatok a dolog természeténél fogva valamivel labilisabb alapon nyugosznak, annyit tesz, mint a teljes sötétséget többre becsülni a derengő homálynál.*

Mindezeket csak annak igazolására hoztam föl, hogy — ha a fenti fejtegetések és számítások helyességét elismerve elfogadjuk azt, hogy a legnagyobb erdőjövedelemre fektetett vágásforduló lucz- és jegenyefenyveseinkben 100 év körül van —, akkor, ha egyéb természeti okok nem szólnak mellette, *semmiféle konzervativizmus nem lehet elég ok arra, hogy a 120 éves vágásfordulót továbbra is fentartsuk. Nyilvánvaló ugyanis, hogy a talajjradék és a jövedelmezőség jogosult követelményeivel szemben csak az az okszerű konzervativizmus állhat meg, amely a talaj és a faállomány czélszerű ápolásában keres érvényesülést, nem pedig abban, hogy a vágásfordulót felemelve, vagy jó magasan tartva, minél nagyobb és éppen azért alig jövedelmező fakészletet gyűjtsön.* (R.)

(Folyt. köv.)

Az ugarolás kérdéséhez.

Irta: Roth Gyula.

Az Erdészeti Lapokban legutóbb két cikk jelent meg,^{*)} amelyek tartalma megérdemli, hogy szaktársaink nagyobb figyelemre méltassák.

Majerszky az ugarolás ellen emelt kifogást, *Béky* — bár más magyarázatot ad az ugar szónak, mint amilyent *Majerszky* cikkéből kiolvashatunk — alapjában igazat ad neki, mert amit *Majerszky* „ugar“ neve alatt kifogásol, az nem egyéb, mint *Béky* „parlagja“ és „aki ilyet tart, nem érdemli meg a földmivelő nevet“.

Béky nagyon helyesen megkülönbözteti az „ugart“ a „parlagtól“, amint ezt a mezőgazdaság tankönyvei is teszik.

A nép nyelvében azonban ez a különbség — legalább sok helyen — nem ismeretes. Így pl. Erdélyben hallottam azt, hogy „ugarolunk“. Tették pedig ezt úgy, hogy az aratástól egészen a második év tavaszán bekövetkező vetésig hozzá sem nyultak a földhöz, hanem legeltették, ez utóbbit a „kosarazással“ összekötve. Ugyanerre a területre alkalmazták a „parlag“, illetőleg, ahogyan ott ejtik, a „pallag“ nevet is. (A *Melolontha solstitialis* ott „pallagbogár“-nak hívják, amin egyébiránt csodálkoztam, mert ez a német „Brachkäfer“ szó szerinti fordítása, pedig az ottani székelység között alig hallani német szót.)

Tuladunán a „fekete ugar“ és „zöld ugar“ neveket hallottam, előbbit szántották, utóbbit nem, viszont hallottam a „szántott parlag“ kifejezést is.

Ez arra enged következtetni, hogy népünk sok helyen még nem ébredt annak tudtára, mily nagy a különbség a két eljárás között.

A „parlag“-nak aligha fog valaki védelmére kelni, különösen erdész ember nem, mert legfeljebb a legelő kérdésével lehet azt megokolni.

A magam részéről az ugaroknak is feltétlenül ellensége vagyok és pedig azért, mert szakszerű kivitelnél — amint *Béky* is megjegyzi —

^{*)} *Majerszky* István: Csemetekerti tapasztalatok. E. L. 1915. 5—6. — *Béky* Albert: Ugar és parlag. E. L. 1915. 7—8.

nagyon drága, kevésbé gondos eljárás mellett pedig veszedelmesen közeledik a „parlaghoz“.

Ez utóbbi eset pedig határozottan tulnyomó! A legtöbb esetben megalégszenek — éppen a költségek miatt — egyszeri felszántással, illetőleg ásással (eltekintve a vetést közvetlenül megelőző megmunkálástól, ami a vetés érdekében történik), elég ritkán láttam kétszeri feltörést. Ennél többre (csemetekertben) egyáltalán nem tudok esetet, amivel természetesen nem akarom azt mondani, hogy nem történt volna meg sehol.

Hogy pedig az egyszeri vagy kétszeri szántás tényleg hasznos-e, arra nem mernék feltétlen igennel válaszolni.

Bizonyos, hogy lazítja a talajt és az alsóbb rétegeket felszínre juttatja, ami különösen akkor jó, ha tél előtt történik.

De tegyük fel, hogy tavasszal és ősszel történt a szántás, illetőleg ásás. (A tavaszi gyakran elmarad avval az indokolással, hogy a csemetekiemeléssel úgy is meg lett forgatva a föld, aminek bizonyos foku jogosultságát nem lehet letagadni, rendesen csak szétgereblyézik a hepe-hupásan maradt hantokat.) Ebben az esetben bőven van ideje a gyomnak felverődésre, ha elég jó a talaj, meg is teszi ezt alaposan, magot is érlel, gyökeret is fejleszt, olyant, hogy ember legyen, aki azt sikeresen ki tudja emelni még ásóval is.

Ha pedig az egész éven át többször ismétljük a szántást, az óriási költséget emészt, pláne ha még trágyázzuk is az ugart, mert hiszen májustól augusztusig kedvező időjárás mellett és elég jó talajon szinte kétségbeejtő erővel verődik fel a gyom és sűrűn ismételt szántást követel.

Ennek dacára még sem sikerült a gyomot kipusztítani, mert a legtöbb dudvát a természet oly nagyszerű gyökérrzel látta el, hogy az — mint a mesék szétdarabolt sárkánya — majd minden egyes darabjából uja fel bírja az egész testét építeni.

Ha tehát takarékosan akarunk ugarolni, akkor az eredmény a semminél is rosszabb, ha pedig előírás szerint és gondosan járunk el, akkor nagyon sok pénzbe kerül a munka és mégsem tökéletes az eredmény.

De viszont az is bizonyos, hogy a talaj nem bírja az örökös csemetetermelést, sőt a talaj minősége és a fafaj igényei szerint

egyik-másik már rövid 2—3 év alatt is felmondja a szolgálatot, pl. a homoktalaj ákácstermelés mellett.

Közelfekvő az a gondolat, hogy műtrágyával segítsünk a bajon, hiszen elég könnyen megállapítható vegyelmezés útján, hogy mit és mennyit von el bizonyos fajú csemeték termelése a talajból. A káliszindikátus és egyéb műtrágyával kereskedő társulatok pedig mesés eredményekről számolnak be, amiket külföldön értek. Az Erdészeti Lapok is már több ízben hoztak ezekről értesítéseket, enesei *Dorner* Béla egyik füzetben (1911. V.) nagy gonddal össze is foglalta azokat.

Volt alkalmam látni a külföld műtrágyázásait, sok helyen tényleg feltűnő szép eredményeket értek el, bár sok esetben ott is kimaradt a várt hatás.

Hazánkban azonban — amennyire tudomást szerezni sikerült — a műtrágyák a csemetenevelésnél csak nagyon csekély eredményt adtak. Már 1902-ben megkísérlettem a műtrágyázást a szabédi csemetekertben kainit, thomassalak, szuperfoszfát, káli- és chilisalétrommal. *) Ezek azok a műtrágyák, amelyek a külföld erdőgazdaságában is leginkább szerepelnek.

Megkísérlettem ugyanott a zöldtrágyát is, részben műtrágyákkal együtt, részben a nélkül. Amennyire még magam megfigyelhettem, az eredmény nagyon csekély volt. A chilisalétrom és a zöldtrágya mutatta még a legjobb hatást. A kisiblyei csemetekertben, valamint a rózsahegy m. kir. erdőgondnokság „Kramariszko“ nevű csemetekertjében is ismételten alkalmaztunk műtrágyát, de számottevő eredmény nélkül, sőt Rózsahegyben a chilisalétromozott táblák a múlt évben rosszabbul állottak, mint a többiek, ami azonban véletlenség is lehetett, de talán a túlerős műtrágyázás következménye volt.

Kisiblyén a műtrágyázott talaj erősebb csemetéket adott, de az eltérés oly csekély, hogy csak gondos méretezéssel mutatható ki és messze elmarad a külföldi szaklapok képeinek adatai mögött.

Amíg nem tudunk oly eredményt elérni, amely — legalább gondos vizsgálatnál — szemmel is megállapítható, addig kár a munkáért és a költségekért és az eljárásnak gyakorlati értéket nem lehet tulajdonítani.

*) L. Erd. Kísérletek 1913. évi 16. old. és 1914. évi 18. old.

Eddigi tapasztalataim után itélve csak a chilisalétromot és a zöldtrágyát ajánlhatom, a többi alig hatott. A chilisalétromot nagyon csekély adagokban és többször ismételve kell a talajba juttatni a csemeték fejlődése idején. Zöldtrágyául a csillagfürt (*Lupinus angustifolius*, *albus* és a *luteus* is) ajánlatos, ahol ez nem tud fejlődni, ott a bükköny (*Vicia sativa*, *V. villosa*) és a lóbab (*Vicia faba*) tehet jó szolgálatot.

A *Lupinus*-nál ugyanis már ismételten tapasztaltam, hogy az némely esetben megfeneklik, láttam ezt már Szabédon is és kétszer Rózsahegyén is, bár utóbbi helyen talajoltást is alkalmaztunk nitraginnal és inficziált földdel.

A zöldtrágya előnye az ugarral szemben az, hogy kevésbbé költséges, de kétszeri megmunkálást ez is követel. Tavasszal a vetés alá kell a talajt megdolgozni, erre elég a könnyed felkapálás vagy sekély szántás. Nyáron virágjában keil a trágyanövényt álfordítani, amihez mélyszántás kell, amely télire így maradhat. Szokták a zöldtrágyát kaszálni és szárát télen át a földön hagyni és csak tavasszal aláásni vagy szántani. Én az első eljárást jobbnak tartom.

Nagy előnye a zöldtrágyának, hogy erős, mélyreható gyökereivel a talajt át meg áthálózza, földfeletti hatalmas tömegével pedig a gyomot teljesen elnyomja. Ez elsősorban a *Lupinus*-ra áll, amiért ezt teszem első helyre a trágyanövények között. Tapasztaltam, hogy oly alaposan elnyomja a gyomot, hogy alászántás után — amelylyel nem kell sietni — csak kevésbé bir az már felferődni. Ha kaszálás után a földön fekvő hagyjuk, a gyom még kevésbbé léphet fel, de a korhadása nem oly tökéletes.

Gyökérgumót bőven fejleszt. Hogy ennek tényleg jó hatása van-e a csemeték fejlődésére, az még kétséges. Idevágó kísérleteink még biztos eredményt nem adtak.

Hátránya a műtrágyának — ami közös az ugarral —, hogy egy év veszteséget jelent. Ennek ellensúlyozása oly módon, hogy takarmányt nyújtó zöldtrágyát használunk, nem helyeselhető, mert a trágyául szolgáló anyagok igen nagy részének elvonását jelenti.

Hogy miért nem mutat a műtrágya nálunk kielégítőbb hatást, azt remélhetőleg a további kutatás még kideríti. Nagyon kíváncsot volna, ha azok a szaktársaink, akik dolgoztak műtrágyával, ered-

ményeiket — még ha sikertelenek is voltak — nyilvánosságra hoznák. („Keveset irunk“, azt panaszolja *Béky* és *Majerszky* is!) Arról van tudomásom, hogy sok helyen próbálkoztak vele, de eredményről, még pedig sikerről, csak egy esetben hallottam, de ez az egy adat is kétségesnek bizonyult.

Mindaddig, amíg a műtrágyázás útján nem tudjuk pótolni a csemetenevelés révén elvont tápláló anyagokat, komoly és nehéz kérdés előtt áll az erdőgazdaság. Az istállótrágya jó hatása kétségtelen, de annak beszerzése költséges. Az ugarolás hatása nem a legjobb, sőt gyakran nagyon is kétséges, emellett — megfelelő kivitel esetén — ép oly drága, talán még drágább, mint a trágyázás, mert egy év veszteség járul hozzá. A zöldtrágya hatása elmarad az istállótrágya mögött és szintén egy év veszteséget jelent.

Nézetem szerint leghelyesebb megoldás, amit *Béky* is érint, a *váltógazdaság, még pedig zöldségfélékkel váltakozva*. Magánuradalmokban láttam ezt már alkalmazva és ha kellő gonddal és óvatossággal történik, hátrány nélkül keresztül is vihető.

Tudjuk, hogy a konyhakertészek aránylag csekély területről óriási termést tudnak kiereszokolni éveken át, anélkül, hogy a talaj szenvedne, mert megfelelő gondozással és beosztással pótolják az elvont anyagokat, óvják és ápolják a földet. Ez annál könnyebben és eredményesebben vihető keresztül, mert a gazdasági növények műtrágyázása már meglehetősen biztos és a jövedelem megengedi a nagyobb költség igénybevételét

Nem rendelkezem összehasonlító kísérletek adataival, de magam tapasztaltam a chilisalétrom, a szuperfoszfát és különféle összetételű tápsók nagyon jó hatását a zöldségfélékre és az irodalom bőséges példát és utmutatást nyújt a konyhakertek műtrágyázására.

Béky felemlíti, hogy a gyalogpaszulyt jó lelkiismerettel ajánlhatja az ugartáblák hasznosítására. Én tovább mennék és mindazokat a zöldségféléket, amelyek nem szívják ki nagyon a talajt és amelyek anyagfogyasztása műtrágyával sikerrel és olcsón pótolható, megengedhetőnek, sőt ajánlatosnak tartom.

Elsősorban azok kerülhetnek szóba, amelyek termése — vagyis a talajba vissza nem kerülő rész — testüknek csak csekély részét képezi és a talajt árnyalják, ezek közül is elsősorban a hüvelyesek, amelyek nitrogéntermelésükkel fokozzák a talaj nitrogéntartalmát,

tehát a paszuly-félék és a borsó-félék. Nézetem szerint a felfutó (karós) paszuly és a borsó ép úgy helyén van, mint a gyalog-paszuly, árnyékolásuk még jobb és megművelni a talajt alattuk ép úgy lehet és kell. A hüvelyek leszedése után a szárát és levelét alá kell ásni, ami zöldtrágyázást jelent, ha nem is bőségeset.

A paradicsom, ugorka, kel, saláta és egyebek is alkalmazhatók, mert ha jobban igénybe is veszik a talajt, de éppen jövedelmezőségüknél fogva megadják a lehetőséget arra, hogy trágyázással pótolhassuk a veszteséget, művelni és gyomlálni pedig feltétlenül kell őket.

Teljesen kizárni azokat a növényeket kellene csak, amelyek nagyon igénybe veszik a talajt, pl. kender, kukoricza, nápraforgó, egyes répafélék stb. és azokat, amelyek nem követelnek, illetőleg nem engednek kapálást, tehát a kalászos növényeket.

Ha a csemetekert $\frac{1}{4}$ vagy $\frac{1}{3}$ részét ugar helyett zöldségtermelésre fordítjuk, de ennek jövedelméből alapos trágyázást nyújtunk, akkor elérjük a talaj váltakozó igénybevételét, vele együtt a talaj folytonos ápolását és árnyékolását, valamint az elhasznált anyagok pótlását.

Ezekkel az előnyökkel szemben áll azonban a kivitel nehézsége.

Az, hogy a terület egy része ki lesz vonva a csemetetermelés alól, talán nem számít, hisz a ugarolásnál is meg van ez és szükség esetén területnagysággal ellensúlyozható.

De az adminisztratív kivitel! Miképpen értékesítendő a termés és honnan vegyük a vetőmagot és a megmunkálás költségeit? Mikép ellenőrizzük a kivitelt, ápolást, trágyázást, értékesítést? Be kell ismerni, hogy itt gyanúsításokra, de tényleges visszaélésekre vagy mulasztásokra is alkalom kínálkozik! De, azt hiszem, elmúlt már az az idő, amidőn adminisztratív nehézségek miatt el kellett ejteni egészséges eszméket is és a fenti kérdésben is a sulypont azon fekszik: helyes-e a felvetett eszme és csemetenevelésünknek javára válhatik-e? Erre pedig nézetem szerint — megfelelő kivitel esetén — igennel kell felelnünk.

Ha tényleg: igen! akkor meg lesz a mód a keresztülvitelre és a technikai és adminisztratív kivitelre is. Sőt, az első lépés már meg is történt, ez a földművelésügy miniszter ur öngyméltóságá-

nak 22863/1915/I/A/5. számú magas rendelete a csemetekertek ugartábláinak megművelése tárgyában. Ez országszerte tapasztalatokat fog nyújtani, amelyek próbakövíül szolgálhatnak és utmutatásul, hogy az, amire most a háboru kényszerít minket, folytatható lesz-e a béke idején is?

A svéd erdészeti kísérleti állomás új szervezeti szabályzata.

Svédországról köztudomásu, hogy létfeltételei között a fősuly az erdőn fekszik, mert területének majdnem felerészét erdő borítja és fakivitele — az ország nagyságához képest — a világpiaczon nagyon fontos szerepet játszik.

Szállítási berendezése és fafeldolgozó ipara elsőrangú. A nagy vízbőség miatt — az ország területének majdnem $\frac{1}{10}$ része víz — a szállítás tulnyomóan víziutakon történik és a gépek hajtó erejét is a víz nyújtja, de ennek az erőnek a kihasználása a legnagyobb körültekintéssel történik.

Egyéb tekintetekben is az erdőgazdaság fejlettsége vetekedik bármely más európai állammal.

Éppen ezért érdekes és hazánk szempontjából tanulságos is, hogy ebben az erdős országban miképen szervezték az erdészeti kísérletügyet, amely még a mienknél is fiatalabb és 13 évi fennállása alatt már a második ujjászervezésen ment keresztül.

Jellemző, hogy a kísérleti állomás megszületését felette hosszú, kerek 30 éves vajudás előzte meg.

Az eszmét először — már 1873-ban — felvetette *Thelaus*, a svéd erdészeti főiskola (Skogsinstitutet, Skogshögskola) igazgatója, aki a főiskolával akarta kapcsolatba hozni a kísérleti állomást. Megvalósítani az eszmét nem bírta és az egész dolog elaludt.

1895-ben *Holmerz*, a főiskolának akkori igazgatója, újra fel-elevenítette a kísérletügy szervezésének gondolatát és kezdeményezésére az állami erdőgazdaság vezetősége javaslatot tett a kormánynak az erdészeti kísérleti állomás felállítására. A javaslat tulajdonképen két kísérleti állomás létesítését kívánta, egyik

Norrland és Dalekarlien, a másik a többi Svédország számára. Az állomást a főiskola igazgatója vezette volna az egyik tanár segítségével.

A kormány sem ezt, sem az 1896-ban benyújtott újabb tervezetet nem fogadta el, hanem egy bizottságnak adta ki a kérdést, amely ugyanabban az évben létesült. Ez a bizottság melegen ajánlotta egy erdészeti kísérleti állomás létesítését, de részletesebben nem nyilatkozott annak szervezéséről.

Homperz később ismét új tervet dolgozott ki, amely szerint négy osztályra oszlott volna a kísérleti állomás: erdészeti, növénytani, állattani és vegytan-talajtannal. Ez is a főiskolával állott volna kapcsolatban, vezetője lett volna a főiskola igazgatója, az egyes osztályok élén pedig a megfelelő tanszékek tanárai állottak volna. Ennek a tervnek alapján az állami erdőgazdaság vezetősége megismételte javaslatát a kormánynál, de négy osztály helyett csak kettőt ajánlott, egy erdészeti és egy növénytant; elhagyta azonkívül a külön vezető állását.

A kormány ezt a tervet is elejtette. Attól tartottak, hogy a kísérleti állomásnak a főiskolával való ily egybekapcsolása mind a kettőre hátrányos lesz, mert a csekély személyzeti létszám mellett a két tanár kettős hivatalával annyira túl lenne terhelve, hogy úgy a tanszék, mint a kísérleti állomás megsínylené azt.

Ezért az állami erdőgazdaság vezetősége új tervet dolgozott ki, amely ugyan az előbbinek alapján állott, de semmi hivatalos kapcsolatot nem létesített a főiskola és a kísérleti állomás között, megengedte azonban, hogy a tisztviselők magántanárai lehetnek a főiskolának.

Ennek alapján életbe is lépett az erdészeti kísérleti állomás 1902-ben, mint önálló intézet két alosztálylyal, erdészeti és növénytanival.

A kísérleti állomás munkaköre a következőkben volt körülírva:

1. az erdészeti szakosztály:

Erdőlési és gyéritési kísérleti területek létesítése és fentartása. Tanulmányok az elegendetlen erdő növekvési viszonyai körül. Kísérletek a természetes felújítás körül.

2. A növénytani szakosztály:

A svéd erdőtipusok tanulmányozása.

Kísérleti területek mocsaras termőhelyeken.

A lucz- és erdeifenyő válfajainak tanulmányozása.

A kereskedelemutján forgalomba kerülő fenyőmagvak vizsgálata.

A kísérleti állomás kutatásainak eredményei az évenként megjelenő „Meddelanden fran Statens Skogsförsöksanstalt“ (az állami erdészeti kísérleti állomás közleménye) című folyóiratban lesznek közzétéve, amelynek I. füzeté 1904-ben jelent meg.*)

Már 1908-ban új szervezeti szabályzat lépett életbe, amely lényegileg az előbbinek keretében mozgott és nem elégítette ki a hozzáfűzött követelményeket, amiért nemsokára ismét új átszervezést vittek keresztül, amely főelveiben betartotta a régi keretet, de a mai kor igényeinek megfelelőbb ügykört biztosított.

Az állomás szervezeti szabályzata az állam törvényei közé vétetett fel (1912. évi 232. törvényczikk), ő felsége a svéd király szentesítésével és a földmívelésügyi miniszter ellenjegyzésével jelent meg és annak rendje-módja szerint kihirdettetett.

Az egész törvény két részből áll, az első magában foglalja az erdészeti kísérleti állomás tulajdonképeni szervezeti szabályait: az állomás feladatát, működési körét és szervezését; a másik rész az alkalmazott tisztviselők pragmatikáját tartalmazza.

A kísérleti állomás feladata „oly kérdések megoldása, amelyek az ország erdőgazdaságára alapvetők“. És pedig: az országban előforduló fák és azok állományainak tanulmányozása, azok válfajai, betegségei és rovarok által okozott károsításai; továbbá különféle kezelési eljárások hatásának megállapítása és pedig úgy a természetes és mesterséges felújítás, mint az erdő ápolása körül fejlődésének ideje alatt; külföldi fák megtelepítésének kérdése; az erdő különféle alakjai számára a megfelelő vágásforduló megállapítására, továbbá a gazdaság tartamosságának biztosítására irányuló kutatások, végül pedig az erdő talajának fentartására irányuló tanulmányok, a termő erőnek lehető fokozása céljából.

Az erdészeti kísérleti állomások részéről a fenti feladatok megoldása érdekében létesítendő kísérleti területekhez elsősorban a koronaerdők**) állanak rendelkezésre. A kísérleti állomás ezekkel

*) Az itt közölt adatok ezekből a „Közlemények“-ből vannak merítve.

**) Ez megfelel a mi kincstári erdeinknek és nem jelent koronauradalmat abban az értelemben, ahogy ezt a szót nálunk használják.

a területekkel szabadon rendelkezik, de a létesítés előtt a terület az erdészeti igazgatóságtól*) kikérendő, a kész terület térvázlattal együtt újra bejelentendő ugyanoda, éppen úgy a területnek esetleges felhagyása.

Magánerdőben is létesíthető kísérleti terület, ha a tulajdos azt felajánlja és az alkalmas a kijelölt célra.

Az országos erdészeti kísérleti állomás vezetése egy öttagu „igazgatóság” kezében nyugszik.

Ennek négy tagját ő felsége nevezi ki bizonyos időtartamra, egyuttal az igazgatóság elnökét is, az ötödik a kincstári erdőgazdaság mindenkori vezetője. Az alelnököt az igazgatóság maga választja saját kebeléből.

Az intézet két osztályból áll: az erdészeti és természettudományi osztályból; az első kiterjed az erdőművelésre és az erdőbecslésre, a másik az erdészeti növénytanra, erdészeti rovartanra és talajtanra, mindegyiknek élén egy osztályvezető áll, aki a „tanár” címet viseli, hozzá egy-egy asszisztens van beosztva, az erdészeti osztályhoz ezenkívül két erdőőr és egy irtók (nő), a másodikhoz egy vegyészeti segéd (nő).

Az osztályvezetőket ő felsége nevezi ki, az egyiket közülök 3—3 évre megbizsa az állomásvezető teendőivel.

A segédszemélyzetet az igazgatóság nevezi ki, mindig 3—3 évre.

Az osztályvezetők és asszisztensek számára elő van írva a főiskolai vagy egyetemi végzettség.

Az osztályvezetőségre pályázók kiváló képességét és tudományos munkásságot tartoznak beigazolni azon a téren, amely az osztály ügykörét képezi, az erdészeti osztálynál a gyakorlati képzettségre is nagy súlyt fektetnek, ugyancsak ennek az osztálynak tisztviselője csak erdészeti szakképzettséggel bíró egyén lehet.

Vegyészsegéd csak az lehet, aki az egyetem bölcsészeti fakultását végezte.

Az erdőőröktől szintén megkívánják a szakképzettséget.

Ugy az igazgatóság, mint az egyes tisztviselők hatásköre és munkája a törvényben részletesen körül van határolva; minden egyes tisztviselőnek teendői pontonként fel vannak sorolva és

*) Megfelel a földművelésügyi minisztérium erdészeti főosztályának.

megállapítva. Az osztályvezetők a folyó munkákról előadást tartoznak tartani az erdészeti főiskolán.

Az igazgatóság tesz javaslatot az osztályvezetők kinevezése iránt, az ő feladata az állomás munkatervének felülvizsgálata és jóváhagyása, valamint az egész állomás működésének irányítása és ellenőrzése. A szükséges teendők elvégzése céljából évenként két rendes közgyűlést tart és a szükséghez képest rendkívülieket. Ezek eljárása is részletesen van előírva.

A gyűlésekről jegyzőkönyv veendő fel, az állomás részéről a vezető szerepel ezeken a gyűléseken mint előadó.

Oly ügyek, amelyek a gyakorlati erdőkezelés és erdőápolással állanak kapcsolatban, külön tanácskozáson tárgyalandók meg, amelyben az állomás két osztályvezetőjén kívül az erdészeti főiskola tanárai és még legalább három — az erdészeti kísérletügy körül tekintélynek elismert — szakférfiu vesz részt.

Ilyen gyűlés legalább három évenként tartandó egy, ezen megvizsgálják az állomás működését és megvitatják annak jövőbeli folytatását.

A hivatalos munkaidőt a törvény hétköznapenként napi hat órában állapítja meg, azonban június, július és augusztus hónapokban ez négy órára szállítható le, viszont szükség esetén megfelelően felemelhető.

Az osztályvezető minden napon egy bizonyos időszakban tartozik magánfeleknek hivatalos helyiségében rendelkezésükre állani

Évenként az osztályvezetőnek legalább egy és fél hónapi, a többi tisztviselőnek 1—1 hónapi „rendes“ szabadsághoz van joguk, ez csak az esetben vonható meg tőlük, ha az ügymenet ennek következtében fennakadna.

Ezenkívül még egy-egy hónapi „üdülési“ szabadságot is nyerhet minden tisztviselő az igazgatóságtól. Ha betegség miatt ennél hosszabb szabadságra van szüksége, azt ő felségétől kell kérnie.

A törvény a szolgálat alóli felmentésre vonatkozó kérvények iránt is intézkedik és szabályozza a szolgálati visszaélések vagy mulasztások esetén való vádemelést és a tisztviselő felelősségét, mint a felszólamlásokat és fellebbezéseket a büntető határozatok ellen.

A második részben a tisztviselők szolgálati viszonyai és fizetései vannak szabályozva.

A tisztviselő nem lehet az országgyűlés tagja, sem magánalkalmazásba nem léphet.

Más állást vagy hivatalt csak az igazgatóság engedélyével vállalhat.

Szabályozva van még a fizetés kiutalása, illetőleg beszüntetése, a rendszeresített szabadságot, helyettesítés, fizetésemelés és nyugdíjazás.

A törvény az 1913-ik évi január hó 1-vel lépett életbe.

FAKERESKEDELEM.

Az erdélyi fa árának újbóli felemelése. Az erdélyi fenyőfa-termelők kartellje, a Standard r.-t., a február közepén érvénybe lépett árjegyzést, amely az előző jegyzésekhez képest az áraknak átlag 21⁰/₀-kal való felemelését jelentette, április 15-én újból felemelte, még pedig további 23⁰/₀-kal, úgy hogy a faárak a mai napon átlag 44⁰/₀-kal magasabbak, mint a háboru kitörésekor. Az árfel-emelést a kartell a termelés nehézségeivel és az üzemi cikkek jelentékeny drágulásával indokolja.

Tekintettel arra, hogy puhafában ezidőszerint magánszükséglet nincs, az új árjegyzés egyelőre csak mintegy elméleti és csak a háboru után, a szükséglet és a külföldi verseny kialakulása után lehet majd megállapítani, vajjon az április 15-iki árfelemelés érvényesíthető-e, ami véleményünk szerint nem látszik valószínűnek, mert nem természetes áralakulás, ha az osztályozatlan luczfenyőanyag köbmétere egyes méreteken körülbelül 136 K-ba kerül. Ennyiért normális időkben már jó tölgyáru kapható.

A termelők azzal érvelnek, hogy a háboru folytán az országban levő fakészletek jelentékeny mértékben összeolvadtak és így a háboru után kétségtelenül bekövetkező jó konjunktura mellett egy még eddig nem ismert mérvű fainség állna be. Ennek legjobb ellenszere az árak felemelése, mert új termelési vállalatok létesítésére ösztönzi a tőkét.

(Fr. L.)

Új részvénytársaság. Erdőipar részvénytársaság cég alatt Budapesten 100.000 K tőkével új vállalat alakult. Igazgatósági tagok: Juhász Lajos és Horváth Imre.

A liptóújvári és máramarosszigeti faárverések. A kincstári fára Liptóújvárrott április 27-én megtartott árverés élénk részvétel mellett folyt le és a kincstár részére 10—14 K-ás tőárak mellett kedvező eredménnyel járt. A máramarosszigeti erdőigazgatóság területén termelt fenyőtutajfa eladása lapzártáig befejezést még nem nyert. A részletes tudósítást közelebbi számunkban pótoljuk.

Faarverések eredményei.

Alábbiakban az eladás tárgyának (választék, fanem, méretegység) megjelölésén kívül az elfogadott, rendszerint legmagasabb árajánlatot közöljük, amely után zárjelben azt a százalékot jelezzük, amelylyel az elért ár a kikiáltási árat meghaladja. Ez utóbbit tehát úgy számíthatjuk ki, ha a közölt árat ezzel a százalékkal csökkentjük.

I. Tövön.

Sepsiszentgyörgyi m. kir. járási erdőgondnokság (1915. febr. 21.):

Szotyori közbirtokosság erdejében 96·9 m^3 tölgyhaszonfa, 33·9 m^3 tölgyhasábtüzifa, 23·7 m^3 dorongtüzifa, összesen 154·5 m^3 tölgyfaanyag, elkelt összesen 2087·10 K-ért (+ 0·0%). Az erdőt Sepsiszentgyörgy vasuti állomással 8·7 km hosszú jókarban levő ut köti össze.

II. Kitermelt állapotban.

a) Műfa.

Besztercebányai m. kir. erdőigazgatóság (1915. febr. 23.):

Házilag kitermelt és a fővölgyi rakodókra kihozott jegenye- és luczfenyő gömbölyű haszonfa 20 eladási csoportban értékesítve:

1. 567 m^3 12—25 cm k. átm. gömbölyű haszonfa à 10·26 K, tőár 4·66 K (+ 14·0%).

2. 2123 m^3 26 cm és feljebb k. átm. gömbölyű haszonfa à 11·01 K, tőár 5·30 K (+ 0·1%).

3. 1743 m^3 26 cm és feljebb k. átm. gömbölyű haszonfa à 11·01 K, tőár 5·68 K (+ 0·1%).

4. 209 m^3 12—25 cm k. átm. gömbölyű haszonfa à 10·76 K, tőár 5·16 K (+ 2·5%).

5. 1407 m^3 26 cm és feljebb k. átm. gömbölyű haszonfa à 13·04 K, tőár 7·44 K (+ 0·3%).

(NR. Az 1—5. alatt felsorolt csoportok a „Szelcse” nevű rakodón Besztercebányától 9·9 km távolságra fekszenek.)

6. 1134 m^3 26 *cm* és feljebb k. átm. gömbölyű haszonfa à 9·30 K, tőár 6·20 K (+ 3·3⁰/o).

(NB. Besztercebányától 13 *km* távolságra fekszik.)

7. 81 m^3 12—25 *cm* k. átm. gömbölyű haszonfa à 7·43 K, tőár 4·13 K (+ 6·2⁰/o).

7a) 69 m^3 26 *cm* és feljebb k. átm. gömbölyű haszonfa à 10·09 K, tőár 6·79 K (+ 6·2⁰/o).

(NB. a 7. és 7a) alatt felsorolt csoportok a „Sturecz“ erdei rakodón.)

8. 1913 m^3 12—25 *cm* k. átm. gömbölyű haszonfa à 10·81 K, tőár 8·13 K (+ 8·1⁰/o).

9. 895 m^3 26 *cm* és feljebb k. átm. gömbölyű haszonfa à 12·31 K, tőár 9·63 K (+ 2·6⁰/o).

10. 1701 m^3 26 *cm* és feljebb k. átm. gömbölyű haszonfa à 10·51 K, tőár 3·61 K (+ 5·01⁰/o).

11. 1442 m^3 26 *cm* és feljebb k. átm. gömbölyű haszonfa à 13·24 K, tőár 5·44 K (+ 1·8⁰/o).

12. 145 m^3 12—25 *cm* k. átm. gömbölyű haszonfa à 13·0 K, tőár 6·06 K (+ 13·0⁰/o).

13. 1778 m^3 26 *cm* és feljebb k. átm. gömbölyű haszonfa à 14·15 K, tőár 7·21 K (+ 1·0⁰/o).

14. 1006 m^3 12—25 *cm* k. átm. gömbölyű haszonfa à 13·01 K, tőár 4·93 K (+ 13·1⁰/o).

15. 1898 m^3 26 *cm* és feljebb k. átm. gömbölyű haszonfa à 14·14 K, tőár 6·06 K (+ 1·0⁰/o).

16. 854 m^3 26 *cm* és feljebb k. átm. gömbölyű haszonfa à 14·15 K, tőár 6·07 K (+ 1·0⁰/o).

(NB. A 8—16. alatt felsorolt csoportok Besztercebányától 5·9 *km* távolságra a garamtálfalvai rakodón.)

17. 1568 m^3 26 *cm* és feljebb k. átm. gömbölyű haszonfa à 12·52 K, tőár 4·86 K (+ 4·3⁰/o).

18. 179 m^3 12—25 *cm* k. átm. gömbölyű haszonfa à 13·21 K, tőár 4·78 K (+ 1·6⁰/o).

(NB. A 17—18. alatt felsorolt csoportok Luczató vasúti állomástól 2·5 *km* távolságra a Zvasaliszko garamparti rakodón.)

A 19. és 20. csoport eladatlan (l. eredménytelen faárverések közt).

Zsarnóczai m. kir. erdőhivatal (1915. febr. 23.):

45 *ürm* fenyőműhasábfà à 5·01 K, tőár 3·61 K (+ 0·2⁰/o) (erdei rakodóra szállítva).

Szászsebesi m. kir. erdőhivatal (1915. febr. 25.):

A „Finikur“ vágásban kitermelt és kérgezett 728 m^3 tölgyhaszonfa à 12·22 K (+ 11·26⁰/o).

Besztercebányai m. kir. erdőigazgatóság (1915. márcz. 9.):

Kitermelt és erdei rakodókra közelített fenyőhaszonfa négy eladási csoportban értékesítve.

226 m^3 erdei fenyő gömbölyü haszonfa à 10·51 K, tőár **7·86 K** (+ 6·70/0)
(Erdőköz vasuti állomástól 2·5 km távolságra).

1009 m^3 lucz- és jegenyefenyő gömbölyü haszonfa à 10·98 K, tőár **7·00 K**
(+ 220/0) (Erdőköz vasuti állomástól erdei uton 4·5 km távolságra).

355 m^3 lucz- és jegenyefenyő gömbölyü haszonfa à 11·62 K, tőár **6·54 K**
(+ 29·10/0).

105 m^3 lucz- és jegenyefenyő gömbölyü haszonfa à 10·14 K, tőár **6·46 K**
(+ 12·70/0).

(NB. az utóbbi két csoport Fenyves vasuti állomástól 4 km távolságra eső uton.)

Besztercebányai m. kir. erdőigazgatóság (1915. márcz. 23.):

Házilag termelt és erdei rakodókra közelített nyárhaszonfa:

197 m^3 21 és több *cm* k. átm. à 15·19 K, tőár **12·19 K** (+ 116·90/0)
Zólyom vasuti állomástól 25 km távolságra.

38 m^3 21 és több *cm* k. átm. à 14·00 K, tőár **11·70 K** (+ 61·80/0), Gáspárd
vasuti állomástól 6·2 km távolságra.

Zsarnóczai m. kir. erdőhivatal (1915. márcz. 23.):

A körmöczbányai m. kir. erdőgondnokságban termelt és a Kosjarovo erdőrészen erdei rakodókra közelített lucz- és jegenyefenyőépületfa és pedig:

312 m^3 12—25 *cm* vastag à 11·57 K, tőár **8·47 K** (+ 28·60/0).

935 m^3 26 *cm* és azon felül vastag à 17·50 K, tőár **11·40 K** (+ 28·60/0).

Körmöczbánya sz. kir. r. t. főbányaváros (1915. febr. 18.):

L. cz- és jegenyefenyőhaszonfa (rakodón) 103 m^3 à 12·05 K, tőár **8·80 K**.

Lugosi m. kir. erdőigazgatóság (1915. márcz. 29.):

Kitermelt állapotban kérgezetlen tölgyoszlopanyag több eladási csoportban:

761 drb.	1·4	<i>m</i>	h.	(m^3 -ként)	à 11	K,	tőár	6·30 K	(+ 100/0)
141	"	4·0	"	"	"	14·8	"	10·10 "	(+ 60/0)
1045	"	1·4	"	"	"	11	"	4·85 "	(+ 100/0)
5697	"	2·3	"	"	"	13	"	6·85 "	(+ 80/0)
1540	"	4·6	"	"	"	15	"	8·85 "	(+ 70/0)
237	"	1·4	"	"	"	11	"	5·60 "	(+ 100/0)
1227	"	2·3	"	"	"	13	"	7·60 "	(+ 80/0)
101	"	4·6	"	"	"	15	"	9·60 "	(+ 70/0)
550	"	1·4	"	"	"	11	"	5·60 "	(+ 100/0)
1795	"	2·3	"	"	"	13	"	7·60 "	(+ 80/0)
1423	"	2·3	"	"	"	14·2	"	9·50 "	(+ 180/0)
854	"	2·3	"	"	"	9·0	"	3·60 "	(+ 120/0)
1611	"	2·3	"	"	"	9·2	"	2·52 "	(+ 150/0)
56	"	5·0	"	"	"	10·5	"	3·82 "	(+ 50/0)

Lippai m. kir. főerdőhivatal (1915. ápr. 9.):

Az eperjesi és marosaszói rakodón lévő felgyártmányok:

101 akó cserdonga eladatott összesen 141·54 K-ért.

418 akó cserdonga eladatott összesen 860 K-ért.

8800 drb. tölgyküllős eladatott összesen 705 K-ért (+ 0·15⁰/₀).

Liptószentiváni m. kir. járási erdőgondnokság (1915. ápr. 16.):

A verbiczi volt urbéresek erdejéből 12·1 kat. holdon kitermelt s a Vág melletti rakodón készletezett épületfaanyagok:

281 m³ 10—20 cm vastag luczfenyő à 11·70 K, 226 m³ 21—25 cm vastag luczfenyő à 12·60 K, 619 m³ 26 cm vastag és feljebb luczfenyő à 13·95 K, 42 m³ 10—20 cm vastag erdeifenyő 14·62 K, 60·3 m³ 21—25 cm vastag erdeifenyő à 15·75 K, 102 m³ 26 cm vastag és feljebb vastag erdeifenyő à 17·44 K, 11 m³ 10—20 cm vastag vörösfenyő à 17·55 K, 17 m³ 21—25 cm vastag vörösfenyő à 18·90 K, 161 m³ 26 cm és feljebb vastag vörösfenyő 20·92 K, 143 m³ 10—20 cm vastag selejtes luczfenyő à 8·19 K, 169 m³ 21—25 cm vastag selejtes luczfenyőanyag à 8·82 K, 231 m³ 26 cm vastag és feljebb selejtes luczfenyő à 9·76 K, 200 drb. evezőrud à 70 fillér (+ 0·00⁰/₀).

Lippai m. kir. főerdőhivatal (1915. ápr. 21.):

A pécskai m. kir. erdőgondnokságban termelt és a hajlási farakodón készletezett tölgydonga:

7884 akó à 3·00 K, tőár m³-ként 17·33 K, akónként 2 K, továbbá 202 akó selejtes donga à 2·10, tőár m³-ként 9·33 K, akónként 1·25 K. 26.650 darab tölgyküllő (5 eladási csoportban) à 0·13 K, tőár m³-ként 16·40 K, darabonként 0·087 K. A hajlási farakodó Pécska községtől mintegy 2·5 km távolra fekszik.

Lippai m. kir. főerdőhivatal (1915. ápr. 27.):

A soborsini faraktárban:

1. 99 m³ tölgybányafa összesen 2200 K-ért (+ 9·62⁰/₀).

2. 188 m³ tölgybányafa összesen 3260 K-ért (+ 5·17⁰/₀).

3. 33 m³ tölgyrönkfa összesen 1250 K-ért (+ 4·38).

b) Tüzifa.

Zsarnóczai m. kir. erdőhivatal (1915. febr. 23.):

3070 ürm³ fenyőhasábfa à 2·76 K, tőár 1·36 K (+ 2·29⁰/₀). (Erdei rakodóra szállítva.)

101 ürm³ fenyőhasábfa à 7·01 K, tőár 3·91 K (+ 0·14⁰/₀). A geletneki vasuti rakodón felmáglyázva.

Lippai m. kir. főerdőhivatal (1915. febr. 26.):

A pécskai m. kir. erdőgondnokság remeteági vágásában házilag kitermelt és tő mellett készletezett tűzifa 3 eladási csoportban értékesítve.

225 ürm³ szilhasáb, 52 ürm³ tölgyhasáb, 1870 ürm³ nyárhasáb, 503 ürm³ szildorong, 193 ürm³ tölgydorong, 438 ürm³ nyárdorong eladatott összesen

14.086 K 51 f-ért, tőár szilhasábnál (*ürm*³) 5·03 K, tölgyhasábnál 4·22 K, nyirhasábnál 3·28 K, szildorongnál 4 06 K, tölgydorongnál 3·60 K, nyir-dorongnál 2·06 K (áremelkedés átlagosan + 2·80/o). A vágásterület Pécska községtől 6 km távolságra fekszik.

Besztercebányai m. kir. erdőigazgatóság (1915. márcz. 22.):

Házilag kitermelt és erdei rakodókra közelített jegenye- és luczfenyőtűzifa 5 eladási csoportban:

1157 *ürm* à 4·16 K, tőár (*ürm*) 2·61 K (+ 58·60/o). Besztercebánya állomástól 14 km távolságra.

2481 *ürm* à 4·06 K, tőár (*ürm*) 2·51 K (+ 45·00/o). Besztercebánya állomástól 15 km távolságra.

868 *ürm* à 4 26 K, tőár (*ürm*) 2·71 K (+ 52·10/o). Besztercebánya állomástól 13 km távolságra.

1154 *ürm* à 4·26 K, tőár (*ürm*) 2·79 K (+ 52·10/o). Zólyomlipcse állomástól 13 km távolságra.

697 *ürm* à 4 16 K, tőár (*ürm*) 2·36 K (+ 48·70/o). Zólyomlipcse állomástól 14·3 km távolságra.

Lippai m. kir. főerdőhivatal (1915. ápr. 9.):

A maroseperjesi és marosaszói rakodókon levő tűzifaanyagok több eladási csoportban:

1. 720 *ürm* cserhasáb, 54 *ürm* gyertyánhasáb, 40 *ürm* tölgy- és 700 *ürm* vegyes keménydorong eladatott összesen 9011 K-ért (+ 21·070/o), levezetett tőár *ürm*-ként cser- és gyertyánhasábnál 2·42 K, tölgyhasábnál 1 94 K, vegyes keménydorongnál 1·57—1·10 K.

2. 968 *ürm* cserhasáb, 80 *ürm* tölgyhasáb, 776 *ürm* vegyes keménydorong eladatott összesen 11.002 K-ért (+ 21·20/o), tőár *ürm*-ként cserhasábnál 2·42 K, tölgyhasábnál 1·94 K, vegyes keménydorongnál 1·57—1·10 K.

3. 240 *ürm* cserhasáb, 80 *ürm* tölgyhasáb, 260 *ürm* vegyes keménydorong eladatott összesen 3210 K-ért (+ 11·830/o), tőár cserhasábnál 2·24 K, tölgyhasábnál 1·79 K, vegyes keménydorongnál 1·45—1·02 K.

4. 408 *ürm* cserhasáb, 80 *ürm* tölgyhasáb, 280 *ürm* vegyes keménydorong eladatott összesen 4387 K-ért (+ 11·760/o), tőár cserhasábnál 2·24 K, tölgyhasábnál 1·79 K, vegyes keménydorongnál 1·45—1·02 K.

5. 188 *ürm* cserhasáb, 120 *ürm* tölgyhasáb, 246 *ürm* vegyes keménydorong eladatott összesen 3059 K-ért (+ 11·940/o), tőár cserhasábnál 2·24 K, tölgyhasábnál 1·79 K, vegyes keménydorongnál 1·45—1·02 K.

6. 1804 *ürm* cserhasáb, 40 *ürm* gyertyánhasáb, 160 *ürm* bükkhasáb, 494 *ürm* tölgyhasáb, 82 *ürm* vegyes keménydorong, 346 *ürm* cserdorong, 360 *ürm* gyertyándorong, 282 *ürm* tölgydorong, 160 *ürm* gyertyándorong eladatott összesen 22.249 K-ért (+ 3·760/o), tőár cser- és gyertyánhasábnál 2 59 K, bükkhasábnál 2·39 K, tölgyhasábnál 2·18 K, vegyes keménydorongnál 1·67 K, cser- és gyertyándorongnál 2·08 K, tölgy- és gyertyándorongnál 1·45 K.

7. 1402 *ürm* cserhasáb, 418 *ürm* tölgyhasáb, 360 *ürm* cserdorong, 266 *ürm* tölgydorong, 80 *ürm* gyertyándorong eladatott összesen 15.200 K-ért (+ 3·87⁰/₀), tőár cserhasábnál 2·60 K, tölgyhasábnál 2·18 K, cserdorongnál 2·08 K, tölgy- és gyertyándorongnál 1·45 K.

Luczkéreg.

Besztercebányai m. kir. erdőigazgatóság (1915. márcz. 30.):

A rezsőparti. benesházai és vaczoki erdőgondnokságokban a vállalkozó által termelendő luczkéreg 2 eladási csoportban.

529 *ürm* à 1·61 K (+ 60·7⁰/₀). (A rezsőparti erdőgondnokság „Richtárovo“ nevű vágásában termelhető. A vágás Zólyombrezó vasuti állomástól 7·0 km távolságra van.)

888 *ürm* à 2·87 K (+ 187·2⁰/₀). A benesházai és vaczoki erdőgondnokságok vágásaiban termelhető. A vágások átlagos távolsága a legközelebbi vasuti állomáshoz 9 km.)

III. Eredménytelen faárverések.

Besztercebányai m. kir. erdőigazgatóság (1915. febr. 23.):

Házilag kitermelt és a fővölgyi rakodókra kihozott 160 m^3 12—25 cm k. átm. és 833 m^3 26 és feljebb cm k. átm. jegenye- és luczfenyő gömbölyű haszonfa (l. a többi 18 csoport eladását II. alatt).

Liptószentiváni m. kir. járási erdőgondnokság (1915. febr. 26. és márcz. 19.):

A kokavai volt urbéreszek erdejében 583 m^3 10—20 cm vastag luczfenyő-épületfa, 511 m^3 21—25 cm vastag luczfenyő-épületfa, 289 m^3 26 és feljebb cm vastag luczfenyő-épületfa, 7 m^3 10—20 cm vastag vörösfenyő-épületfa, 3 m^3 21—25 cm vastag épületfa.

Lippai m. kir. főerdőhivatal (1915. ápr. 27.):

A soborsini faraktárban 442 drb. tölgykerítésoszlop, a szarvasági farakodón 165 drb. tölgykerítésoszlop.

Török Gábor †

Idősebb *Török Gábor*, Debreczen szab. kir. város erdőmestere, az Országos Erdészeti Egyesület régi választmányi tagja, az erdészeti államvizsga-bizottság tagja, folyó évi április hó 10-én, életének 63-ik évében, hosszas szenvedés után elhunyt.

Török Gábor atyját követte a városi erdőmesteri állásban s Debreczen város igen sajátos viszonyok között lévő erdőbirtokának rendbehozatala érdekében sokat tett. A homokos részeken kiterjedt ákáczosok hirdetik emlékét. Szakmája tekintélyének mindig éber őre volt s tudományos tekintetben is figyelemre méltó tevékenységet fejtett ki a Debreczen-vidéki tölgyes- és sarjerdők növekvési viszonyának az 1896. évi kiállítás alkalmából való tüzetes tanulmányozása által.

Ámde Török Gábor nemcsak mint erdőgazda teljesített hivatást. Jeles gazda is volt ő s mint ilyen, valóságos kapocs a két gazdasági ágazat között, aki mint a gazdasági akadémiának sok éven át tanára és mint szőlőbirtokos is nagy szerepet játszott Debreczen gazdasági életében.

Az Országos Erdészeti Egyesület választmányi és közgyűlésein buzgóan vett részt és rokonszenves, magyaros humorral és jó kedvvel megáldott egyénisége az erdészeti államvizsgákon is, mint vizsgáló biztos.

Idő előtt ragadta el a halál körükből, szomorodott szívvel vettük elhunytá hírére s kegyelettel fogjuk emlékét megőrizni. Nyugodjék békében!

*

Török Gábor 1852-ben született Debreczenben s középiskolai tanulmányait ugyanott az ev. ref. főgymnáziumban végezte. Már 17 éves korában került a selmeczbányai erdészeti akadémiára, melynek sikeres elvégzése után mint erdőgyakornok gróf Károlyi uradalmának szolgálatába lépett. Az erdészeti államvizsga letétele után a debreczeni gazdasági tanintézetnél tanársegéd s miután a gazdasági akadémia tantárgyaiból kitűnő sikerrel levizsgázott,

ugyanott az erdészet, földmérés tan és növénytan rendes tanára lett. 13 éves tanári működés után az édes atyja halálával megüresedett városi erdőmesteri állásra választották meg, amelyet haláláig nagy buzgalommal betöltött. De mint városi erdőmester is ellátta a gazdasági akadémián az erdészeti tanszék teendőit. Utóbbi időben kertészkedéssel, szőlőmiveléssel és pezsgőgyártással is foglalkozott.

Irodalmi működése a már említett növedéktani tanulmányon kívül Debreczen város erdőgazdaságának leírására terjedt ki az Erdészeti Lapok 1882. évi kötetében és ujabban Debreczen város monografiájában.

HIVATALOS KÖZLEMÉNY.

FELHIVÁS

(elveszett szakvizsga-bizonyítvány tárgyában).

Közhírré teszem hogy Körösmező (Máramaros vm.) születésű Steinkugler Rajmund részére 1912. évi október hó 18-ik napján 742. szám alatt az erdőőri szakvizsga letételéről kiállított eredeti bizonyítvány megsemmisülvén, ahelyett nevezett részére 1915. évi 613. szám alatt az eredetivel egyenlő értékű hiteles másodlat adatott ki.

Kassa, 1915. évi április hó 28-án

Pető Lajos
kir. erdőfelügyelő.

KÜLÖNFÉLÉK.

Halálozások. Ugy a harctérről, mint a polgári élet köréből megdőbentően számos halálesetről kell szomorú jelentést tennünk.

Hősi halált haltak; *Bertram* J. Albert m. kir. erdőmérnök, geletneki erdőgondnok, a cs. és kir. 6. hegyi tüzérezred póttartalékos fizedese, a déli harctéren szerzett súlyos betegség folytán folyó évi január 16-án a rumai hadikórházban elhunyt.

Biró Béla m. kir. segéderdőmérnök, a tekevidéki m. kir. járási erdőgondnokság vezetője és a m. kir. dési 32. honvédgyalozezred tartalékos zászlósa a Kárpátokban tulsúlyban lévő ellenség ellen intézett rohamban folyó évi február hó 22-én hősi halált halt.

Daday Gábor m. kir. erdőmérnökgyakornok (Ungvárt), a m. kir. 32. dési honvédgyalozezred tartalékos hadapródjelöltje, a hazának védelmében a hadjárat kezdetétől Galicziában vívott többszöri nehéz harcok után a Kárpátok északi lejtőjén fekvő Wola-Michowa községtől északkeletre lévő magaslatok elfoglalására irányuló roham közben folyó évi február hó 22-én hősi halált halt és bajtársai által nevezett község templomának temetőjében lett elhantolva.

Jurán Miksa m. kir. segéderdőmérnök, liptó-maluzsinai erdőgondnok, a 96. gyalozezred tartalékos hadnagya, az Országos Erdészeti Egyesület rendes tagja, az Ivla-Dukla közötti magaslaton múlt évi december hó 13-án hősi halált halt. Bajtársai ott a fedezékben hantolták el; vitézségéért, amelyet számos ütközetben

500 év óta gyógyítanak csuzt, köszvényt, ischiast stb.

Trencsén teplicz

radioaktív kénes hőforrásai és iszapfürdői. Szállodák fürdőkkel egybeépítve, azéri egész éven át nyitva. Hidegvizgyógyintézet. Diétetikus konyha. *Uj fürdők. Uj szállodák. Uj iszapfürdők.* Házikurához: Kénes iszap- és vizszétküldés.

Az Országos Erdészeti Egyesület tagjai és azok hozzátartozói a június 15-től szeptember 1-ig terjedő idő kivételével napi 8 koronáért szobát, ellátást, fürdő- vagy iszapkezelést kapnak. Aki ezt a kedvezményt nem veszi igénybe, de a fürdőigazgatóság házaiban lakik, a lakásnál és fürdőknél 50% kedvezményt élvez. Iszapszétküldésnél 10%.

tanusított, halála után a király a hadiékítményes III. oszt. vitézségi érdemkereszttel tüntette ki.

Litassi és derezslényi *Litassy* István m. kir. segéderdőmérnök (Zágráb), m. kir. 31. honvédegyalozredbeli hadapródőrmester, az Országos Erdészeti Egyesület rendes tagja, múlt év október hó 19-én Jaroslau mellett egy roham alkalmával két golyótól találva, életének 26-ik évében hősi halált halt. Hült tetemét bajtársai a San folyó partján külön sirba helyezték.

Többi halottaink: *Bidló* Ignác, a Forgách grófi család uradalmának erdő- és jószágfelügyelője, vármegyei bizottsági tag, az Országos Erdészeti Egyesület rendes tagja, folyó évi április hó 17-én 62-ik életévében Nagyszalánczon elhunyt.

Hámon József m. kir. főerdőmérnök, keczerpekléni erdőgondnok, az Országos Erdészeti Egyesület rendes tagja, folyó hó 1-én életének 48-ik évében elhunyt.

Keleti Lajos m. kir. erdőtanácsos, az Országos Erdészeti Egyesület rendes tagja, 55 éves korában Szászsebesen folyó évi márczius hó 20-án jobblétre szenderült.

Kerényi Zoltán m. kir. erdőmérnökgyakornok Miskolczon elhunyt.

N. *Kiss* Ernő nyug. m. kir. erdész, az Országos Erdészeti Egyesület rendes tagja, Keveváran folyó évi április hóban hosszas szenvedés után elhunyt. A boldogult, aki régebben az Erdészeti Lapok munkatársa is volt, mintegy 14 év előtt mint temeskubini kincstári erdőgondnok a Duna-szigeteken szolgálat közben erősen meghűlvén, egyébképen ép szervezet mellett alsó végtagjaira teljesen megbénult. A szakmájáért lelkesedő kartárs azóta szomorú életet folytatott s tolókoksjában kellett múlt év augusztusában Keveváranak (Temeskubinnak) a szerbek általi lövetését átélnie, amikor egyik nehéz gránát lakása kertjében robbant szét. Később egy időre Temesvárra kellett menekülnie új idején, ami állapota mellett csak a legnagyobb nehézséggel volt lehetséges. Alighanem a háboru izgalmai siettették halálát.

Prohaszka József nyug. m. kir. erdőmester, volt óhegyi erdőgondnok, múlt hó 26-án Besztercebányán életének 72-ik évében elhunyt.

Áldás legyen emlékezetükön! Béke hamvaikra!

Rövid hírek a hadbavonult kinestári erdőtisztekről. *Kitüntetést kapott:* Az ellenség előtt elesett *Zsuffa Béla* m. kir. segéderdőmérnök, honvédönkéntes-tizedes (II. osztályú vitézségi érmet).

Megsebesültek: *Biró Jenő* m. kir. erdőmérnökgyakornok, cs. és kir. egyéves önkéntes-tizedes. *Kovács Tivadar* m. kir. segéderdőmérnök, cs. és kir. tartalékos árkászhadnagy.

Elestek: *Daday Gábor* m. kir. erdőmérnökgyakornok, m. kir. tartalékos honvédhadapród-szakaszvezető. *Jurán Miksa* m. kir. segéderdőmérnök, cs. és kir. tartalékos hadnagy. *Jurovich Ottó*, m. kir. segéderdőmérnök, cs. és kir. tartalékos tizedes. *Kakódy Dániel* m. kir. segéderdőmérnök, m. kir. tartalékos honvédtüzérhadnagy, *Litassy István* m. kir. segéderdőmérnök, m. kir. tartalékos honvédhadapród-őrmester. *Matthérny Róbert* m. kir. segéderdőmérnök, cs. és kir. tartalékos hadnagy.

Ugyancsak meghalt a harctéren szerzett betegség következtében *Bertram J. Albert* m. kir. erdőmérnök, cs. és kir. tartalékos tüzértizedes.

PÖSTYÉN

ma már kettős fogalom.

1. Hires iszapforrásai csusz-, köszvényeseteiben az egész világon elismert páratlan gyógyhatásuak.

2. Kitünően felszerelt hideggyógyintézetében neuraszténiák, szivbajok pompás eredménnyel kezelhetők. 1912-ben 18.000 fürdővendég. Télen nyáron nyitva. Felvilágosítást nyújt a

Fürdőigazgatóság.

Egyesületünk tagjai utalvány alapján
:: kedvezményben részesülnek. ::

Bővebbet az elnökségnél.

Hadifogságba jutottak: *Botos* Géza m. kir. segéderdőmérnök, m. kir. tartalékos honvédhadapród (Nikolajszk-Uszurinszk). *Groz-danič* Milan m. kir. erdőmérnökgyakornok, cs. és kir. egyéves önkéntes (Todolsk). *Nagy* Imre m. kir. segéderdőmérnök, m. kir. tartalékos honvédzászlós.

Egyeb hírek harczbavonult erdőtisztekről. Esterházy Miklós herceg hitbizományi uradalmainak erdőtiszti karából hadiszolgálatot teljesítenek:

Rimler Pál erdőfelügyelő, főhadnagy (pozsonyujvárosi állomási parancsnok), *Ronchetti* Gáspár erdőmérnök, főhadnagy, *Kálmán* Viktor erdőmérnök, hadnagy, orosz fogságban, Akmolinszk (Szibéria), *Praznovszky* Kálmán erdőmérnök, hadnagy, sebesülten, Wien (Leopoldineum), *Majtényi* István segéderdőmérnök, hadnagy, *Martinkovich* Antal erdőmérnökjelölt, hadnagy, *Lopusny* János erdőmérnökgyakornok, egyéves önkéntes, *Urbantsek* Jenő erdőmérnökgyakornok, egyéves önkéntes, orosz fogságban, *Tormann* József erdőmérnökgyakornok, egyéves önkéntes, *Ajtay* Viktor erdőmérnökgyakornok, egyéves önkéntes, *Hugyecz* József erdőmérnökgyakornok, egyéves önkéntes, *Erdődy* Zoltán erdőmérnökgyakornok, egyéves önkéntes, orosz fogságban, *Pinthoffer* Károly erdőmérnökgyakornok, tartalékos zászlós, *Horváth* Sándor erdőmérnökgyakornok, egyéves önkéntes, augusztus hóban súlyos sebet kapott Galicziában, kórházba vitték, azóta nincsen hír róla.

Antóny Gyula Coburg hercegi segéderdőmérnök, tartalékos hadnagy, századparancsnok, a 60. (egri), majd 44. (somogyi) gyalogezredben az északi harcztéren az ellenséggel szemben tanusított kítűnő szolgálata elismeréséül a hadiékítményes III. oszt. katonai érdemkereszttel lett kitüntetve.

Bársony József m. kir. erdőmérnök (Deliblat) tartalékos, hadnagy, századparancsnok, a hadjárát kezdete óta számtalan ütközetben vett részt, többek között a ravaruszkai és rohatyni leghevesebb és legvéresebb csatákban is. Januárban a Biala mentén állott, miközben orosz gránát lakóhelyét, egy erdei faviskót, felgyújtotta. Mindene odaégett, ő maga sértetlen maradt. Két izben volt gyógykezelés végett rövid időre kórházban. Jelenleg a Kárpátokban küzd.

Binder Béla m. kir. főerdőmérnök, a székesfehérvári m. kir. járási erdőgondnokság vezetője, mint népfelkelő hadnagy (most

már főhadnagy) a háboru elején önként jelentkezett s azóta az északi harctéren van.

Jákói Géza országgyűlési képviselő, az Országos Erdészeti Egyesület választmányának tagja, a háboru kezdete óta teljesít mint népfőlkelő főhadnagy hadi szolgálatot.

Lintia Valér m. kir. erdőmérnök, főiskolai adjunktus, tartalékos főhadnagy vitézségi érmet kapott; később egy éjjeli támadás alkalmával orosz fogságba került.

Puksa Endre m. kir. erdőmérnök, tartalékos főhadnagy a 15. számú ágyusezredben, miután augusztustól január végéig a harctéren volt, a nyakán sebesült meg és gyomor-, bél- és idegbajba esett. A signum laudis kitüntetést kapta. Jelenleg ezrede önkéntes iskolájának parancsnoka Pozsonyban.

Somogyi Ferencz, a nagyváradi l. sz. püspökség erdőmérnöke, a 18. sz. népfelkelő ezred hadnagya folyó évi február 1-én orosz fogságba jutott. Január 25-én még arról értesítette egyik barátját, hogy egy orosz gárdaezred üldözése közben Vetlina mellett hidat veret egy patakon.

Tanka Sándor, a veszprémi káptalan főerdésze, tartalékos hadnagy a Montenegró és Szerbia elleni harcokban 34 ütközetben vett részt, legfelső elismerésben (signum laudis) részesült. Egy ideig fagyott lábbal otthon volt, azután újra csapatához vonult be.

Ujváry Géza, a kalocsaí érseki uradalom erdőmérnöke, mint a 19. honvédegyezred tartalékos hadnagya, a signum laudissal lett kitüntetve.

Magyarország közigazdasága. *Katona* Béla pénzügyi és közigazdasági évkönyve e czímen az 1914. évről is megjelent. A közigazdasági viszonyokról más években is jó áttekintést nyújtó, s kritikai jegyzetekben is bővelkedő műnek ezuttal különös érdekességet kölcsönöz, hogy már a háboru öt hónapjával és annak közigazdaságunkra gyakorolt hatásával is foglalkozik. Röviden az erdőgazdaságról is megemlékezik. A könyv 336 oldalon Benkő Gyula udvari könyvkereskedő kiadásában jelent meg, s 5 koronáért minden könyvkereskedésben kapható.

VALTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK AZ ERDÉSZETI SZOLGALAT KÖRÉBŐL.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdőtiszti létszámukban beálló változásokról bennünket levelező-lapon értesíteni sziveskedjenek.)

Földmivvelésügyi magyar miniszterem előterjesztésére az erdőfelügyelőségi szolgálati ágazatnál *Nagy Károly* miniszteri tanácsosi czimmal és jelleggel felruházott főerdőtanácsost, valamint a magyarországi kincstári erdők kezelésénél *Szenes József* miniszteri tanácsosi czimmal és jelleggel felruházott főerdőtanácsost az V. fizetési osztályba a rendszeresített illetményekkel miniszteri tanácsosokká; az erdőfelügyelőségi szolgálati ágazatnál *Laukó Sándor*, *Sziklai Emil*, *Zachár István* és *Biró János* főerdőtanácsosi czimmal és jelleggel felruházott erdőfelügyelőket, továbbá a községi erdők kezelésénél *Héjas Kálmán* és *Nagy György* főerdőtanácsosi czimmal és jelleggel felruházott erdőtanácsosokat, valamint a magyarországi kincstári erdők kezelésénél *Zachár Jakab*, *Nagy Károly*, *Orosz Antal* főerdőtanácsosi czimmal és jelleggel felruházott erdőtanácsosokat, *Dercsényi Kálmán*, *Röhrich Márton* és *Bereczki Gyula* erdőtanácsosokat, nemkülönbén a horvát-szlavonországi kincstári erdőknél *Tordony Emil* erdőtanácsost a VI. fizetési osztályba a rendszeresített illetményekkel főerdőtanácsosokká és az erdőfelügyelőségi szolgálati ágazatnál *Tichy Kálmán*, *Dezsényi Jenő*, *Czimra József*, *Goró Ferencz* és *Pászthy Ferencz* erdőfelügyelői czimmal és jelleggel felruházott alerdőfelügyelőket a VII. fizetési osztályba a rendszeresített illetményekkel erdőfelügyelőkké kinevezem, továbbá az erdőfelügyelőségi szolgálati ágazatnál *Doroszlai Gábor* erdőfelügyelőnek a főerdőtanácsosi címet és jelleget, *Matusovits Péter* alerdőfelügyelőnek az erdőfelügyelői címet és jelleget, az áltami kezelésbe vett községi erdők kezelésénél *Péché Kálmán* főerdőtanácsosnak a miniszteri tanácsosi címet és jelleget, *Karácsony Sándor* és *Szigeti Rezső* erdőtanácsosoknak a főerdőtanácsosi címet és jelleget, *Dámf István* erdőtanácsosi czimmal felruházott főerdőmérnöknek az erdőtanácsosi jelleget, *Riesz László* és *Bossányi István* főerdőmérnöknek az erdőtanácsosi címet és jelleget; az erdőéri szakiskolák szolgálati ágazatánál *Illés Vidor* főerdőmérnöknek az erdőtanácsosi címet és jelleget, a magyarországi kincstári erdők kezelésénél *Kócsy János* főerdőtanácsosnak a miniszteri tanácsosi címet és jelleget, *Bachó János*, *Lágler Gyula*, *Kovács Aladár* és *Pajer István* erdőtanácsosoknak a főerdőtanácsosi címet és jelleget, *Gyarmathy Mózes*, *Takács Miklós*, *Selymessy Ferencz*, *Medveczky Ernő* és *Pottere Gerard* főerdőmérnököknek az erdőtanácsosi címet és jelleget, *Dragán Gyula* főerdőmérnöknek az erdőtanácsosi címet, *Hollós Gyula* és *Kelemen Béla* erdőmérnököknek a főerdőmérnöki címet és jelleget, a horvát-szlavonországi kincstári erdők kezelésénél *Kacsanovszky József* erdőtanácsosnak a főerdőtanácsosi címet és jelleget, *Zajc Karmeló* és *Brausil Miksa* főerdőmérnököknek az erdőtanácsosi címet, *Pfeiffer Gyula* erdőtanácsosi czimmal felruházott főerdőmérnöknek az erdőtanácsosi jelleget, *Zudor Béla* erdőmérnöknek a főerdőmérnöki címet és jelleget adományozom.

Kelt Bécsben, 1915. évi április hó 28-án.

FERENCZ JÓZSEF s. k.
BÁRÓ GHILLÁNY IMRE s. k.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter kinevezte az állami erdőtiszték összesített közös rangsorozati létszámában:

a) az *erdőfelügyelőségi* szolgálati ágazatnál *Blattny* Tibor főerdőmérnöki czimmal és jelleggel felruházott kir. alerdőfelügyelőt, valamint *Lehrmann* Béla, *Földváry* Miksa és *Szabó* Kálmán kir. alerdőfelügyelőket a VIII. fizetési osztályba kir. alerdőfelügyelőkké;

b) az *állami kezelésbe vett községi stb. erdők* szolgálati ágazatánál *Seh* Jenő, *Bartha* Ábel, *Deák* János és *Donáth* Sándor erdőtanácsosi czimmal és jelleggel feiruházott m. kir. főerdőmérnököket, valamint *Cseh* Pál m. kir. főerdőmérnököt m. kir. erdőtanácsosokká. *Urszinyi* György, *Schwarz* Rezső, *Fejér* Kálmán és *Binder* Béla főerdőmérnöki czimmal és jelleggel felruházott m. kir. erdőmérnököket, valamint *Bartha* Sándor, *Csemiczky* Aladár, *Kovács* Pál, *Körmendy* Károly, *Braila* Illés, *Spielhaupter* György és *Botka* György m. kir. erdőmérnököket m. kir. főerdőmérnökökké;

c) az *erdőőri szakiskolák* szolgálati ágazatánál *Szaltzer* Lajos m. kir. erdőmérnököt m. kir. főerdőmérnökökké;

d) a *magyarországi kincstári erdők* szolgálati ágazatánál *Koller* János, *Molnár* Imre, *Szádeczky-Kardoss* Miklós, *Pausinger* Károly, *Mike* Imre és *Terényi* Sándor erdőtanácsosi czimmal és jelleggel felruházott m. kir. főerdőmérnököket, valamint *Payer* Sándor, *Plech* József, *Füzy* Zoltán, *Ráner* Sándor, *Kriszta* Gyula, *Draskovich* József és *Winkler* Miklós m. kir. főerdőmérnököket m. kir. erdőtanácsosokká. *Papp* István, *Hamernyik* Béla és *Clement* Károly főerdőmérnöki czimmal és jelleggel felruházott m. kir. erdőmérnököket, valamint *Fischer* Károly, *Puchreiner* Henrik, *Nyitray* József, *Gombossy* József, *Lányi* Gyula, *Remenyik* Gusztáv, *Klimkó* Gyula, *Lattyák* Sándor, *Ormós* Zsigmond, *Tihanyi* László, *Gasparez* Lajos, *Érsek* Árpád, *Vermes* Győző, *Intzédy* Géza és *Kovási* Kálmán m. kir. erdőmérnököket m. kir. főerdőmérnökökké;

e) a *horvát-szlavonországi kincstári erdők* szolgálati ágazatánál *Nyitray* Ottó erdőtanácsosi czimmal felruházott kir. főerdőmérnököt kir. erdőtanácsossá, *Steller* Ede és *Hamar* László kir. erdőmérnököket kir. főerdőmérnökökké;

f) az *összesített közös rangsorozati létszámában* *Török* János, *Wény* János, *Rusznayák* Győző, *Héjj* János István, *Loványi* Heribert, *Móré* László, *Schalát* Béla, *Háger* Gyula, *Niederland* Rezső, *Kelle* Artur, *Plotényi* Jenő, *Léber* György, *Velics* Rezső, *Mózs* Ferencz, *Fromm* János, *Szorkovszky* Libor, *Gaál* Imre, *Vojtás* Árpád, *Kelecsényi* Mihály, *Schwartz* Béla, *Kriska* Sámuel, *Petricsek* István, *Pap* Sándor, *Budisavljevic* Tódor, *Fröhlich* György, *Muck* András, *Krause* Tivadar, *Papp* László, *Bacsilla* Lajos, *Mankovich* Rezső, *Dobrovits* László, *Szabó* Endre, *Nechay* Oszvald, *Lippóczy* Béla, *Bársony* József, *Balás* Emil, *Neumann* Jenő, *Barna* Endre, *Gruber* Rezső, *Hajdu* Gyula és *Szeöts* Béla m. kir. segéderdőmérnököket m. kir. erdőmérnökökké, *Csurilla* Béla, *Kovács* István, *Sallak* János, *Till* Dénes, *Kasper* Alfréd és *Ciganovic* Vladimír m. kir. erdőmérnökgyakornokokat, valamint *Kalmár* Elemér és *Hénel* Jenő díjtalan m. kir. erdőmérnökgyakornokokat m. kir. segéderdőmérnökökké.

A m. kir. földművelésügyi miniszter kinevezte az állami erdőtisztek összesített közös rangsorozati létszámában: *Vági István, Kovácsik Dezső, Horváth Sándor, Grillusz Artur, Liha Valér, Fekete Lajos, Häuszler Zsigmond, Borka László, Mihalovics Sándor, Witting Ottó, Pauks Pál, Schorscher János, Teutsch Oszkár, Zsurilla Pál, Horváth Valter, Tóber Samu, Biró Jenő, Illyés Károly, Kiss Zoltán, Schauer Gyula, Hofstädter Ottó Róbert, Richter György, Nagy Zoltán, Henter, János, Wingert János, Holtz János, Bruder Gyula, Nagy Jenő, Bauer Sándor, Rochlitz Béla és Deák Gerő* m. kir. erdőmérnökgyakornokokat, valamint *Kiss László* okl. erdőmérnököt ideiglenes minőségű m. kir. segéderdőmérnökökké;

Sándor Béla, Szőke Győző, Daday Gábor, Pavlic Antal, Vona István, Schlachta László, Brozsek Károly, Zsák Lajos, Bitai András, Szadlis Sándor, Székely Géza, Kovács Jenő, Biró Endre, Nemes Imre, Orbán Ferencz, Grozdanic Milán, Miletic Zsarkó, Oláh Gyula, Mathis Gyula, Bukovcsán Béla, Laczkó Béla, Lux Zoltán, Brozsek Pál, Jahn Rezső, Forster Imre, Budzinszky Ottó, Botos Sándor, Matyasovszky László, Sára Jenő, Bella János, Tomp Frigyes és Hajdu János díjtalan m. kir. erdőmérnökgyakornokokat, valamint *Nagy József, Lukács Ottó, Barabás Sándor, Pater Ernő, Kachelmann Ottó, Farnos János, Nagy Ferencz, Vallach Gyula, Ágfalvi Imre, Stieber Lajos, Berényi Péter, Móga János, Zimits Ferencz, Tárczy Pál, Soós Károly és Ilosvay Lajos* végzett erdészeti főiskola. hallgatókat ideiglenes minőségű m. kir. erdőmérnökgyakornokokká;

Scherg Károly, Szegedy Oszkár, Schiller János, Bogár Pál, Dudacsek Sándor, Jellmann Emil, Haider Henrik, Tamás János, Osztrólczyk Tibor, Szántó István, Szabó János, Glóser Dezső, Ormay Béla, Gondos Jenő, Petrikovich Gyula, Kiss Lajos, Hammerschmidt Ernő, Czebeczauer József, Szontágh Ferencz, Zeic János, Buchalla Jenő, Györke Ernő, Mihalcsics Boskó, Suciú György, Kovács József, Herédy Kálmán, Czeizel Ignác, Avram György, Hrobáts József, Dercsényi István, Vusdea Szilárd, Dimák Ödön, Fleischer Mihály, Stiopu János, Babos Károly és Kovács Lajos végzett erdészeti főiskolai hallgatókat pedig díjtalan m. kir. erdőmérnökgyakornokokká.

*

A m. kir. földművelésügyi miniszter áthelyezte *Wény János* m. kir. erdőmérnököt Fogarasról Csikszeredára és beosztotta az ottani m. kir. állami erdőhivatalhoz, továbbá áthelyezte *Zsombory Ignác* m. kir. erdőmérnökgyakornokot Székelyudvarhelyről Fogarasra és beosztotta az ottani m. kir. állami erdőhivatalhoz.

*

A m. kir. földművelésügyi miniszter áthelyezte *Kmetőnyi Emil* m. kir. főerdőmérnököt Zágrárból Budapestre s szolgálattételre beosztotta a vezetése alatt álló minisztérium erdészeti (I. B.) főosztályába.

*

A m. kir. földművelésügyi miniszter áthelyezte *Molcsányi Gábor* m. kir. segéderdőmérnököt Nagybányáról Budapestre s szolgálattételre beosztotta a vezetése alatt álló minisztérium elnöki osztályába.

*

Fülöp Szász-Coburg-Gothai herceg Szepesházy Kálmán főerdőmérnököt erdőmesterré, Hankó Pál főerdőmérnököt erdőmesterré, Kochen Waldemár erdőmérnököt I. oszt. erdőmérnöké nevezte ki, mindegyiket eddigi állomáshelyének megtartása mellett.

ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett az államerdészeti tisztviselők gyermekeinek nevelését segélyező alap intéző bizottságának 1915. évi márczius hó 27-én tartott rendes évnegyedes ülésén.

Jelen voltak: Téglás Károly miniszteri tanácsos, helyettes elnök, Kozma István m. kir. főerdőtanácsos, előadó, Nagy Károly miniszteri tanácsos, Péch Kálmán, Arató Gyula, Kovács Gábor m. kir. főerdőtanácsosok, Payer István, Hammersberg Géza m. kir. erdőtanácsosok, Lukács József m. kir. főerdőszám-tanácsos, Biloveczky Béla m. kir. főerdőmérnök, bizottsági tagok, Geyer H. Viktor m. kir. erdőszámvizsgáló, az alap számvivője, Térfi Béla m. kir. erdőtanácsos, az alap jegyzője.

Elnök üdvözlőlvén a megjelent bizottsági tagokat, bejelentí, hogy Laitner Elek, Kócsy János, Gyöngyössy Béla és Bokor Róbert bizottsági tagok távolmaradásukat kimentették.

1. Jegyző felolvassa az alapnak 1914. évi december hó 30-án mutatkozott állandékára vonatkozó kimutatást (lásd a 252. oldalon).

A bizottság a jelentést tudomásul veszi s ezzel kapcsolatban a tartaléktőke szabályzatának kidolgozására kiküldött bizottságba az időközben nyugdíjba vonult Nagy Elek m. kir. főerdőszám-tanácsos helyett a miniszteri számvevőség erdészeti csoportjának főnökét küldte ki.

2. Jegyző bejelentí, hogy a földmivelésügyi miniszteri számvevőség erdészeti csoportja az alap számadását 1915. évi márczius hó 23-án váratlanul megrovancsolta s azt teljesen rendben találta.

A bizottság a váratlan rovancsolás megtörténtét s azt, hogy a számadások rendben találtattak, tudomásul veszi, de ezzel kapcsolatban egyuttal elrendeli, hogy az alap letétállományának és folyószámlájának a rovancsolás napján mutatkozott állandéka a magyar földhitelintézetek országos szövetségétől pótlólag be-kérendő.

3. Jegyző bejelentí, hogy az előző ülés vonatkozó határozatával kiküldött bizottság az alap 1914. év I. félévi zárószámadását megvizsgálta s ennek megtörténtéről az alábbi jegyzőkönyvet mutatta be:

Tekintetes intéző bizottság! Az államerdészeti tisztviselők gyermekeinek nevelését segélyező alap intéző bizottságának 1914. évi december hó 29-én tartott rendes évnegyedes ülésén alulírottak az alap 1914. év I. felére vonatkozó

Az alap álladéka 1914/15. év második negyedének végén:

Folyószám	Megnevezés	A m. kir. posta-takarék-pénztárnál		A magyar földhitel-intézet országos szövetségénél (Altruista banknál)		Jegyzet	
		készpénzben		értékpapirban			
		K	f	K	f		K
1.	Álladék a múlt negyed végén	10127	06	24118	35	400000	—
	<i>Bevétel a folyó évnegyedben:</i>						
2.	Járulékok, adományok	14446	46	—	—	—	—
3.	Gyümölcsöző tőkék kamata	—	—	8115	—	—	—
4.	Különféle bevételek	—	—	—	—	—	—
5.	Átutalások { a postatak. pénzt.-hoz az Altruista bankhoz	5000	—	—	—	—	—
6.	Értékpapírok eladásából	—	—	—	—	—	—
7.	Átfutó bevételek	40	—	—	—	—	—
8.	Vásárolt értékpapírok	—	—	—	—	25000	—
	Összesen	29613	52	32233	35	425000	—
	<i>Kiadás a folyó évnegyedben:</i>						
1.	Kiadás az alaptőkéből	—	—	—	—	—	—
2.	Kifizetett segélydíjak	22090	—	—	—	—	—
3.	Kezelési kiadások	35	60	—	—	—	—
4.	Különféle kiadások	—	—	—	—	—	—
5.	Átutalások { a postatak. pénzt.-hoz az Altruista banktól	—	—	5000	—	—	—
6.	Értékpapírok vásárlása	—	—	24250	—	—	—
7.	Átfutó kiadások	40	—	—	—	—	—
8.	Eladott értékpapírok	—	—	—	—	—	—
	Összesen	22165	60	29250	—	—	—
	Levonva a bevételből a kiadást, mutatkozik tiszta vagyon	7447	92	2983	35	425000	—
	Ebből az összegből esik:			435431	27	—	—
	1. alaptőkére	—	—	311450	18	—	—
	2. folyó kezelésre	—	—	123981	09	—	—
	A folyó kezelésnél kimutatott összegből esik:						
	a) 1913/1914. évre engedélyezett segélyekre	—	—	—	—	—	—
	b) 1914/1915. évre engedélyezett segélyekre	—	—	47640	—	—	—
	c) rendkívüli segélyekre	—	—	34800	—	—	—
	d) 1914/1915. évi tiszta jövedelem	—	—	41541	09	—	—

Budapest, 1915. évi január hó 1-én.

Geyer H. Viktor s. k.

m. kir. erdőszámvizsgáló, az alap számvivője.

zárószámadás megvizsgálásával bizatván meg, tisztelettel jelentjük, hogy megbízatásunknak megfelelően, a zárószámadást az alap naplójával, főkönyvével és a számadási okmányokkal megegyezőnek és helyesen összeállítottnak találtuk. Együttal — annak felemlítése mellett, hogy erre a félévre eső tiszta jövedelemnek az a $\frac{4}{5}$ része, mely az alapszabály rendelkezései szerint segélyezésre lenne fordítandó, egy tartalékalap képzése céljából nem tervezetik kiosztatni — javasoljuk, hogy 1. a tiszta jövedelem alapszabályszerű $\frac{4}{5}$ részének kihasításánál a szokásos kikerekítés mellőztessék, vagyis az összesen 43.455 K 63 f-t kitevő tiszta jövedelemből tartaléktőke képzésére tényleg $\frac{4}{5}$ rész, vagyis a zárószámadásban kitüntetett 34.800 K helyett 34.764 K 50 f használtassék fel, az alaptőkéhez viszont ennek megfelelően a zárószámadásban kitüntetett 8655 K 63 fillér helyett 8691 K 13 f csatoltassék; 2. a tekintetetes intéző bizottság a zárószámadást az előbbeni pontban javasolt módosításával helybenhagyni és 3. az alap számvivője részére az szokásos felmentvényt megadni sziveskedjék. Budapest, 1915. évi márczius hó 23-án. Péch Kálmán s. k., Kozma István s. k., Kaán Károly s. k.

A bizottság a jelentést jóváhagyólag tudomásul veszi s az alapszabályzat 8. §-ának 2. pontja alapján elrendeli, hogy a fentiek szerint módosított zárószámadás hivatalos felülvizsgáltatás végett a földmivelésügyi m. kir. miniszter úrhoz felterjesztessék.

4. Jegyző bemutatja Schwarz Rezső m. kir. főerdőmérnök jelentését, mely szerint az alapból 200 koronával segélyezett Hilda leányát a folyó tanévben egyáltalán nem taníttatja.

A bizottság a jelentést tudomásul veszi s a 200 K segélyösszegnek beszüntetését s újabb segélyezésekre fordítását határozza el.

5. Jegyző bemutatja Bogdán Géza kir. erdőfelügyelő beadványát, mely szerint az alapból 200—200 koronával segélyezett Margit és Malvin leányait a folyó tanévben iskolába nem járattja.

A bizottság a bejelentést tudomásul veszi s az összesen 400 korona segélyösszegnek beszüntetését s újabb segélyezésekre fordítását határozza el.

6. Jegyző bemutatja Érsek Árpád m. kir. erdőmérnök kérvényét, melyben annak bejelentése mellett, hogy az alapból 300 koronával segélyezett Tibor fia a szászvárosi kollégium internátusában félingyenes alapítványi helyet nyert, kéri a segély változatlan meghagyását.

A bizottság arra való tekintettel, hogy a gyermek neveltetése e kedvezmény mellett is még jelentékeny összeget emészt fel, a segély meghagyását határozza el.

7. Jegyző bemutatja Kriszta Gyula m. kir. főerdőmérnök kérvényét, melyben annak bejelentése mellett, hogy az alapból 200 koronával segélyezett Irén leánya az eperjesi Sancta Maria leánynevelőintézetben ingyenes alapítványi helyet élvez, kéri a segély változatlan meghagyását.

A bizottság a 6. pont alatti megokolással a segély meghagyását határozza el.

8. Jegyző bemutatja Bárdos József m. kir. erdőtanácsos kérvényét, melyben bejelenti, hogy az alapból 200 koronával segélyezett Andor fia a kassai konvik-

tusban neki adományozott alapítványi hely megváltása fejében 500 korona segélyben részesült, mert a konviktus helyiségei katonai célokra lettek lefoglalva. Együttal az öt gyermek neveltetésével és taníttatásával kapcsolatos óriási költségekre való tekintettel a segély meghagyását kéri.

A bizottság a 6. pont alatti megokolással a kérelem teljesítését határozza el.

9. Jegyző bemutatja özv. Kostenszky Béláné kérvényét, melyben annak bejelentése mellett, hogy az alapból 300 K-val segélyezett Ilona leányát az oroszoknak szeptemberi betörése alkalmával Máramarosszigetről Wienbe vitte s egy ottani nevelőintézetben helyezte el, kéri, hogy a segély József fiára ruháztassák át. A jogosultság igazolására bemutatja Józsefnek 1914/1915-i tanév első felére vonatkozó bizonyítványát.

Mint hogy a segélyek az előző tanévi végbizonyítvány alapján osztatnak ki s mint hogy Józsefnek a múlt tanévi végbizonyítványa az alapszabályzat követelményeinek meg nem felelt, a bizottság a segélyátruházás iránti kérelmet teljesíthetőnek nem találta.

Arra való tekintettel azonban, hogy a kérvényező Mármarosszigetnek az ellenség által történt ideiglenes megszállása gátolta abban, hogy leányát Máramarosszigeten taníttassa, azt a javaslatot terjeszti Ő Excellenciájára elé, hogy a fenti körülményekre való tekintettel a segély kivételesen annak daczára is meghagyassék, hogy a gyermek tanulmányait nem belföldi tanintézetben végzi.

10. Jegyző bemutatja Kayser Sándor kir. főerdőmérnök beadványát, melyben bejelenti, hogy az alapból 200 koronával segélyezett Szilárd fiát a kőszegi katonai alreáliskolába iratta be, a 300 K-val segélyezett Albert fia pedig az eperjesi Tanítók Házában ingyenes alapítványi helyet élvez; együttal a gyermekek taníttatásával járó tetemes kiadásokra való tekintettel a segély változatlan meghagyását kéri.

Mint hogy az alapszabályzat rendelkezései szerint katonaiskolákba járó gyermekek segélyben nem részesíthetők, a bizottság a Szilárd fiának adományozott 200 K segélyösszegnek beszüntetését határozta el. Együttal az Albert által élvezett nagy kedvezményre való tekintettel kénytelen volt a neki adományozott 300 K segélyösszeget az eredeti segély kiosztáskor részére megállapított 200 koronára leszállítani, mert a múlt ülésben elfoglalt álláspontja szerint csak azoknak a házon kívül tanuló gyermekeknek segélye emelhető fel 300 koronára, kik jelentékeny kedvezményben nem részesülnek.

Az így beszüntetett 300 korona segélyösszeg újabb segélyezésekre lesz fordítandó.

11. Jegyző bemutatja özv. Lorentz Jenőné kérvényét, melyben Béla fiának segélyezéséért folyamodik.

Mint hogy a segély iránti kérvények mindenkor a tanévet megelőző július hó 8-áig terjesztendők be, a bizottság az elkésve benyújtott kérvényt figyelembe nem vehette.

12. Jegyző javaslatot tesz aziránt, hogy a 4., 5., 10. pontok alatt hozott határozatokkal beszüntetett s összesen 900 K-t kitevő segélyösszeg felhasználásá-

val ismét azoknak a tisztviselőknek adományozott segélyek emeltessenek fel, kik gyermekeiket megfelelő tanintézet hiányában házon kívül taníttatni kénytelenek.

A bizottság a javaslatot elfogadva s az igényjogosultsággal bíró tisztviselők anyagi helyzetének mérlegelésével a földmivelésügyi miniszter ur jóváhagyásának fentartásával :

Weszely Alajos Adrien leányának,
 Vassányi Mihály István fiának,
 Bodnár Richárd Richárd fiának,
 Sikó Áron Ilona leányának,
 Szuchevich Sándor Viktória leányának,
 Kakas Ödön Zoltán fiának,
 Ivanich Ferencz Vilma leányának,
 Tellyesniczky Nándor Ilma leányának és
 Grünld Gyula István fiának segélyét 200 koronáról 300 koronára emelte fel.
 Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.

K. m. f.

Kozma István s. k.
 m. kir. főerdőtanácsos, előadó.

Téglás Károly s. k.
 miniszteri tanácsos, h. elnök.

Térfi Béla s. k.
 m. kir. erdőtanácsos, jegyző.

Az Országos Erdészeti Egyesület pénztáránál teljesített befizetések 1915. évi április hóban.

A rövidítések magyarázata :

Az ákácza monografiája	--- -- = Am.	Fából készült cukor és alkohol	--- = Fcza.
Alapítványi kamat	--- -- = ak.	Hadisegély	--- -- = Hdsg.
Alapítványi tőketörlesztés	--- -- = att.	Hazánk hazi faipara (Gaul Károly)	--- = H. F.
Áltiszti segélyalap	--- -- = Asa.	Hirdetési díj az E. L.	--- -- = hd.
Áltutó bevétel	--- -- = áb.	Hirdetési díj az »Erdő«-ben	--- -- = Ehd.
Báró Bánffy D. alapítvány	--- -- = BBa.	Időközi kamatok (takarékpénztári)	--- = ik.
Bedő Albert alapítvány	--- -- = BAa.	Kedvezményes lapdíj	--- -- = kld.
Bükküzifa romlása stb.	--- -- = Btr.	Készpénzalapítvány	--- -- = k. a.
Egyéb bevétel	--- -- = Egy.	Külföldi faemek tenyésztése	--- = Kft.
Erdői facsemeték nevelése	--- -- = Ecs.	Lakbér	--- -- = lb.
Erdészeti Géptan	--- -- = Egt.	Lapdíj (Erd. Lapok)	--- -- = ld.
Erdészeti Lapok egyes füzetei	--- -- = EL.	Legelő-erdők berendezése	--- -- = M. L.
Erdészeti Növénytan II. rész	--- -- = Nvt. II.	Magyar Erdészeti Oklevéltár	--- -- = EOT.
Erdészeti rendeletek tára	--- -- = Ert.	Népszerű növénytan	--- -- = N. Nvt.
Erdészeti zsebnaptár	--- -- = Npt.	Perköltség	--- -- = Prk.
»Erdő« című lap	--- -- = Eld.	Postaköltség	--- -- = pk.
Erdőbecslés tan II. kiadás	--- -- = Ebt.	Rendkívüli bevétel	--- -- = rb.
Erdőőr	--- -- = Eő.	Rendszeres növénytan I. R.	--- -- = Rnt. I.
Erdőrendezéstán (Bel.)	--- -- = Rz.	Szálló Erdők Berendezése	--- -- = Szeb.
Erdőrendezéstán (Fekete)	--- -- = Rzf.	Tagsági díj	--- -- = td.
Erzsébet királyné alapítvány	--- -- = E. a.	Tangens-táblázatok	--- -- = Tt.
Értékpapírok kamatai	--- -- = Ék.	Gr. Tisza Lajos-alapítvány	--- -- = TLa.
Értekezések az erdőrendezés köréből	--- -- = Ée.	Titkári nyugdíjalap	--- -- = t. ny. a
A fenyőfélék fájának összehasonlító szövevénya	--- -- = Föz.	Tölgy és Tenyésztése	--- -- = Töt.
		Wagner Károly alapítvány	--- -- = WKa.

Ács Sándor att. 320.—. Acsev. ig. Eő. 6.—, pk. —12. Beszterczebányai erdőig. Föz. 473·45. Binder József td. 14.—. Boross Marcell td. 8.—. Böhm Vilmos td. 16.—. Boitner Gyula td. 16.—. Bánik György npt. 2.—. Bradofka Károly td. 16.—. Csoma Gusztáv td. 8.—. Czebeczauer József ld. 12.—. Cséti Viktor ld. 16.—. Devecseri erdőhiv. ld. 16.—. Enyedi János td. 16.—. Gr. Esterházy urad. hd. 6·55. Az Erdő cz. lapra 638.—. Földhitelintézet ék. 8108.—. Farkas Imre Eő. 6.—, pk. —55. Fülöp József td. 16.—. Foriss József npt. 2.—, pk. —12. Fritz Rezső td. 16.—. Földmiv. min. Ásg. 6000.—, hd. 40.—. Földváry Miksa td. 8.—. Gödöllői erdőhiv. Föz. 16.—. Guary Kálmán td. 16.—. Horváth Béla ak. 16.—. Hoffmann Sándor att. 20.—, ak. 4.—, npt. 2.—, pk. —45. Hornik András Eő. 6.—, npt. 3.—, pk. —55. Holman Jenő, János td. 12.—. Hauser Margit lb. 200.—, üb. 1·20. Jancsó István td. 16.—. Karvas Emil td. 16.—. Dr. Kövessi Ferencz ak. 10.—. Kincses József td. 16.—. Keszler Ödön td. 16.—. Kálmár Tivadar ak. 16.—. Lehoczky János lb. 60.—. Libohorszky J.-né Tnya. 5.—. Lányi Aladár td. 16.—. Lehoczky György td. 16.—. Lippai főerdőhiv. hd. 19·80. Lampel és Lipter Eő. 12.—. Molnár Lajos td. 16.—. Martinkovich János td. 16.—. Mohler Antal td. 18.—. Nagy László ak. 10.—. Orosz Tamás td. 8.—. Ondrus Gyula td. 8.—. Persián Iván lb. 54.—. Pánczél Miklós npt. 2.—. Ponner Nándor td. 16.—. Pátia Eő. 24.—. Ružička Ágost td. 11.—. Rényi Károly Eő. 6.—. Schmidt Ferencz (R.) td. 16.—, npt. 2.—, pk. —45.

Süsmegh Ignác td. 16.—. Tóthi Szabó Sándor td. 16.—. Srivonits Péter Eő. 6.—.
Özv. Steinhausz Józsefné att. 28.—, ak. 1·70. Schudich Nándor td. 16.—. Schmidt
Ignác td. 16.—, npt. 2.—, pk. —45. Salgótarjáni rt. Eb. 1.—. Szigeti Rezső
td. 16.—. Schenk Ferencz Eő. 6.—. Tomcsala János ld. 8.—. Tanádi Emil
td. 16.—. Vinkovcei főerdőhiv. hd. 19·80, Fősz. 25.—. Vaitzik Emil td. 16.—.
Véssei Mihály td. 16.—. Wagner József td. 16.—. Wanyek Arnold td. 16.—.
Zsarnóczai erdőhiv. hd. 19·80, Fősz. 190·22. Zsák Emil td. 16.—.

Az „Erdészeti Lapok“ 1915. évi IX—X. füzetének HIRDETÉSEI.

Az ERDÉSZETI LAPOK mellett mérsékelt közlési díjért a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak.

Díj szabás. Kéthasábos szélességben (107 mm) garmond betűvel vagy ennél nagyobb betűfajtaival szedett hirdetés milliméterenkint *a)* faeladási hirdetéseknel 30 fillér, *b)* más hirdetéseknel 20 fillér. Táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfajtaival szedett hirdetések másfélszeres egységárral számíttatnak. Ismételt megjelenés esetén megfelelő árkedvezmény.

Külön melléletek 25 gramm súlyig 70 koronáért, azontul 25 grammonként 25 koronával magasabb árért mellékeltetnek.

Az egykerekes kézikapáló és töltögető eke. Minden faiskolában nélkülözhetetlen az egykerekes kézikapáló és töltögető eke.

Sulya 8 kiló, sortávolság tetszés szerint állítható — sulypont kerékre esik —, igen nagy munkaeredményével tetemes kézierőt takaríthatunk meg. Könnyű és biztos kezelés tekintetében minden más hasonló eszközt felülmúl, jó, gyors és szép munkát végez, maga után barázdát nem hagy, csemetesorokat földdel nem borítja, a nagyobb gyomokat az ekevas elvágja, azok az eke előtt

nem torlódnak össze, csemetesorokban károsítás ugyszólván elő nem fordulhat, kézzel gyomlálás csak a csemetesorokban szükséges. Ezen készülék olcsósága feltűnő, ára 16 korona, töltögetőfejjel 20 korona. *Stádel* Károly örökösei gépgyára Győrött. (1. IV.)

Tölgy- és bükkműfaeladás. Az erdélyi róm. kath. státus kisküküllőmegyei *alsóbajomi* (u. p. Bázna) uradalmához tartozó „Nagyerdő“ vágásaiban eladás alá kerül:

4542 darab 25—50 cm mellmagasságu átmérőjü tölgy-,
1251 „ 30—50 cm „ „ bükkfából
kikerülő és összesen 32.131 korona 96 fillérre becsült műfa.

Ezek eladására vonatkozólag a nyilvános szó- és írásbeli árverés 1915. évi június hó 10-én d. e. 11 órakor lesz az erdélyi róm. kath. státus igazgatótanácsának irodahelyiségében (Kolozsvár, Szentegyház-utca 5.) megtartva. Árverés előtt 10% bánatpénz leteendő.

Az eladási feltételek az alantirt hivatalnál (Egyetem-utca 7.) betekintheők.

(3) *Az erdélyi róm. kath. státus erdőhivatala.*

Árjegyzék ingyen és bérmentve		Szigorú lelkiismeretes kiszolgálás
	 <p>(2. II. 2.)</p> <p>STAINER GYULA cs. és kir. udvari szállító. Körmend (Vas m.)</p>	
<p>Már 50 év óta szállít elismert megbízható minőségben mindennemű:</p> <p>Kül- és belföldi fenyő-, lomb- és gyümölcsmagvakat, tű- és lomblevelű facsemetéket, diszfenyőket, sorfákat, élősövényeket, gyümölcsvadonczokat és minden szakmába vágó más magvakat.</p> <p>Saját erdészeti csemetetelepek Zalaegerszegen!</p>		
A Kontinens legnagyobb és legjobb hírnévnek örvendő hasonnemű vállalata		

Erdész szakvizsgával és kitűnő bizonyítványokkal, 48 éves, róm. kath. vallásu, ki hosszabb ideig mágnási uradalmakban vezetői állást töltött be és most is állásban van, állását változtatni óhajtja.

Az erdészlet és vadtenyésztés összes ágaiban jártas, erdősitésért a földmivelésügyi miniszter által jutalomdíjjal lett kitüntetve; beszél magyarul, németül és tótul.

„Szorgalmas“ jelige alatt megkeresést kér a kiadóhivatalba. (4)

Termelt fenyőhaszonfaeladás. (Erdei rakodón). 2112/1915. szám. — A jósikafalvai m. kir. erdőgondnokságnak a Bélesvölgyére hajló erdőrészekben — egyes favevők által — termelt és az usztató patakig leusztatott, de ki nem fizetett mintegy 1270 m³ fenyőrönkfa zárt írásbeli ajánlatok útján el fog adatni.

Az ajánlatok legkésőbb 1915. évi május hó 21-ik napján délután 2 óráig nyújtandók be Kolozsvárt a m. kir. erdőigazgató-

ságnál, ahol és azok május hó 22-én délelőtt 10 órakor fognak az erdőigazgatóság főnöki irodájában nyilvánosan felbontatni.

Az árverési és egyuttal szerződési feltételek, ajánlati űrlap és boríték a kolozsvári m. kir. erdőigazgatóságnál szerezhetők be.

Kolozsvár, 1915. évi április hó 15-én.

(5) *M. kir. erdőigazgatóság.*

Pályázati hirdetmény. 1861/1915. szám. — A vinkovcei kir. főerdőhivatal pályázatot hirdet 4 főerdőőri, előléptetés esetén 5 főerdőőri állásra.

A pályázati kérvények 1915. évi május hó 31-ig az alulirott kir. főerdőhivatalhoz nyújtandók be.

Részletes pályázati feltételek ugyanott díjtalanul kaphatók.

Vinkovci, 1915. évi április hó 9-én.

(6) *Kir. főerdőhivatal.*

Hirdetés. Középkoru, hadmentes, jó bizonyítványokkal rendelkező erdész magánuradalomban állandó erdészi állást keres. Megkereséseket a lap kiadóhivatala továbbit. Jelige: „*Hadmentes*“. (7)

Pályázati hirdetmény. A tótsóvári m. kir. erdőhivatal pályázatot hirdet 3 főerdőőri, előléptetés esetén 3 erdőőri, 3 elsőosztályu és 1 másodosztályu erdőlegényi állásra.

Ezen állások erdőgazdasági szolgálat ellátása céljából vannak rendszeresítve.

A pályázati kérvények 1915. évi május hó 31-ig az alulirott m. kir. erdőhivatalnál nyújtandók be.

Részletes pályázati feltételek ugyanott díjtalanul kaphatók.

Tótsóvár, 1915. évi április hó 22-én.

(8) *M. kir. erdőhivatal.*

Termelt fenyőhaszonfaeladás. (Garamvölgyi rakodókon.) 25089/1915/I/B/1. szám. — A garamszentandrászi erdőgondnokságban termelt 27776 m³ fenyőhaszonfa, két eladási csoportra megosztva, zárt írásbeli ajánlatok útján fog eladatni.

Ajánlatok legkésőbb 1915. évi május hó 20-án déli 12 óráig nyújtandók be Besztercebányán az erdőigazgatóságnál, ahol azok május hó 21-én délelőtt 10 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Arverési feltételek, a faanyag csoportosítását, a kikiáltási árakat és a bánatpénzt feltüntető kimutatás, ajánlati űrlap és boríték a besztercebányai erdőigazgatóságnál szerezhetőek be.

Budapest, 1915. évi április hónapban.

(9)

M. kir. földmivvelésügyi miniszter.

Pályázati hirdetmény. 2430/1915. szám. — A besztercebányai m. kir. erdőigazgatóság kerületében nyugdíjazás, elhalálozás és újabb szervezés folytán négy (4) főerdőőri, kettő (2) erdőőri állás ellátatlan, előléptetés esetén hat (6) erdőőri, illetve hat (6) elsőosztályu, illetve hat (6) másodosztályu erdőlegényi állás üresedik meg. Ezen állásokra az alábbi állományszerű illetmények élvezetével pályázat nyittatik.

A pályázatra kiirt állások közül egy főerdőőri állás az építkezési műszaki segédszolgálat ellátására szervezett lévén, ezen állásra pályázók felhivatnak, hogy az erdőőri szolgálathoz megkivánt, alább felsorolt kellékeken kívül az államerdők, vagy az állami kezelésbe vett egyéb valamely igazgatási hivatalának bizonyítványával igazolni tudják, hogy kisebb tervek és költségvetések, építmények és azok helyszinrajzának felvételében és ugyanezek helyszini kitűzésében, utak lejtmezésében, a lejtmezési adatok megrajzolásában, utak és vasutak keresztzelvényeinek felvételében és megszerkesztésében, az utépitési munkák végrehajtásában, végül vízi és magasépitési munkáknál felmerülő kisebb műszaki teendőknél kellő gyakorlati ismeretekkel bírnak; hogy az építkezési műszaki szolgálathoz legalább két évig teljesítettek gyakorlati szolgálatot. Ezen utóbbi feltétel a m. kir. erdőőri szakiskolák továbbképző tanfolyamát jó sikerrel végzett egyéneknél egy évi gyakorlati szolgálat igazolása is elégséges.

Megjegyeztetik, hogy a fent megszabott kellékekkel bíró, az építkezési műszaki szolgálathoz alkalmasnak talált erdőőr, aki igazolja, hogy:

1. a műszaki segédszolgálatnál kifogástalanul 6 évet töltött el;

2. ezenkívül a kőműves és ácsmesteri vizsgát is letette és erről oklevelet mutat be, főerdőorré fog kineveztetni.

Tájékoztatóul közölni még, hogy azon altiszt, aki a műszaki segédszolgálatnál 6 évet kifogástalanul töltött be, az igazgatási hivatal altiszti állományában történő első üresedés alkalmával főerdőorré előléptetendő.

A pályázatra kiírt főerdőőri, erdőőri stb. állásra pályázók felhivatnak, hogy az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ban körülírt szakképzetséget, a m. kir. kincstári erdészeti szolgálatba ujonnan belépni kívánók ezenfelül még ép, erős testalkatukat, különösen jó látó-, beszélő- és hallóképességüket kincstári erdészeti orvos, vármegyei főorvos, vagy honvédtörzsorvos által kiállított bizonyítvánnyal, valamint életkorukról, illetőségükről, eddigi alkalmaztatásukról, nyelvismereteikről, katonakötelezettségükről szóló bizonyítványokkal felszerelt és sajátkezüleg irt kérvényeiket 1915. évi május hó 31-ig alulírt erdőigazgatóságnál nyujtsák be.

A főerdőőri állásokkal 800 K fizetés és 200 K személyi pótlék, az erdőőri állásokkal 600 K fizetés és 100 K személyi pótlék, továbbá természetbeni lakás, vagy ennek hiányában a törvényszerű lakbér és egyéb rendszeresített illetmények; az erdőlegényi állásokkal 700, illetve 600 K évi szegődménybér, természetbeni lakás vagy törvényszerű lakbér és egyéb rendszeresített illetmények élvezete van egybekötve.

Besztercebánya, 1915. évi április hóban.

(10)

M. kir. erdőigazgatóság.

Árverési hirdetés. A puhói volt urbéresek az 1915. évi május hó 27-én délután 3 órakor Puhó községében megtartandó nyilvános szó- és írásbeli árverésen eladják a tulajdonukat képező erdőben kijelölt és az 1914. évi 86335/I/A/5. számú F. M. rendelettel rendkívüli kihasználásra engedélyezett 10·8 kat. hold kiterjedésű tölgyes erdőrészletben tövön álló 1706 m^3 vegyes tölgyhaszonfát, 21 m^3 erdefenyőhaszonfát és 126 m^3 bükk tűzifát. Becsár 22.214 K. Kiszállítási határidő bezárólag 1917. évi április hó 1-ig.

Utó-, valamint becsáron alóli ajánlatok nem fogadtnak el. Az árverés eredménye az elfogadott ajánlat benyújtójára azonnal,

eladóra azonban csak az illetékes hatóság jóváhagyása után válik kötelezővé.

A részletes árverési és szerződési feltételek az illavai m. kir. járási erdőgondnokságnál és alulirotnál tekinthetők meg.

Puhó, 1915. évi április hó 26-án.

(11)

Krommer Sándor
urbéri elnök.

Pályázati hirdetmény. 1377/1915. szám. — A szászsebesi m. kir. erdőhivatal pályázatot hirdet egy (1) főerdőőri, három (3) erdőőri és egy (1) erdőlegényi, előléptetés esetén négy (4) erdőőri, öt (5) erdőlegényi, illetve segéderdőőri állásra.

A pályázati kérvények 1915. évi június hó 15-ig az alulirt m. kir. erdőhivatalnál nyújtandók be.

Részletes pályázati feltételek ugyanott díjtalanul kaphatók.

Szászsebes, 1915. évi április hó 26-án.

(12)

M. kir. erdőhivatal.

Fenyőrudfaeladás. 25721/1915/I/B/1. szám. — A máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatóság bocskó-lonkai rakhelyeire letutajozott és ott felmáglyázott mintegy 8573 darab csákyarud, mintegy 3244 darab komlórud, mintegy 1437 darab dohányszáritórud, 2 (kettő) csoportra osztva, zárt írásbeli ajánlatok alapján el fog adatni.

A zárt írásbeli ajánlatok az 1915. évi május hó 25-én délután 4 óráig nyújtandók be a máramarosszigeti erdőigazgatósághoz, ahol azok 1915. évi május hó 26-án délelőtt 10 órakor nyilvánosan fel fognak bontatni.

Az árverési és szerződési feltételek, ajánlati lap és boríték, valamint a kikiáltási árakat, a faanyag méreteit és darabszámát feltüntető részletezés a máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatóságnál, a vaséri és a mezőháti erdőgondnokságnál megszerezhetők.

Budapest, 1915. évi április hóban.

(13)

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

Pályázati hirdetmény. 2342/1915. szám. — A kolozsvári m. kir. erdőigazgatóság pályázatot hirdet 6 főerdőőri, előléptetés esetén 9 erdőőri, 16 erdőlegényi vagy segéderdőőri állásra.

Ezen állások közül 1 főerdőőri, illetve 1 erdőőri állás az építkezési s erdőrendezőségi műszaki segédszolgálat ellátása céljából van rendszeresítve.

A pályázati kérvények 1915. évi május hó 25-ig a kolozsvári m. kir. erdőigazgatósághoz nyújtandók be.

Részletes pályázati feltételek ugyanott díjtalanul kaphatók.

Kolozsvár, 1915. évi április hó 26-án.

(14)

M. kir. erdőigazgatóság.

Pályázati hirdetmény. 773/1915. szám. — Az ungvári m. kir. főerdőhivatal pályázatot hirdet 1 (egy) főerdőőri, 4 (négy), előléptetés esetén 5 (öt) erdőőri, 4 (négy) I. oszt. és 4 (négy) II. oszt. erdőlegényi, 1 (egy) II. oszt. illetve előléptetés esetén 6 (hat) II. oszt. segéderdőőri állásra.

Ezen állások gazdasági üzem ellátása céljából vannak rendszeresítve.

A pályázati kérvények az 1915. évi májós hó 25-ig az alulirt főerdőhivatalnál nyújtandók be.

Részletes pályázati feltételek ugyanott díjtalanul kaphatók.

Ungvár, 1915. évi április hó 24-én.

(15)

M. kir. főerdőhivatal.

Pályázati hirdetmény. 1510/1915. szám. — Az orsovai m. kir. erdőhivatal (ezidőszerinti székhelye Herkulesfürdő) pályázatot hirdet 5 főerdőőri előléptetés esetén 5 erdőőri, illetve 5 erdőlegényi vagy segéderdőőri állásra.

Ezen állások közül 1 főerdőőri, illetve 1 erdőőri az építkezési és 1 erdőőri állás az erdőrendezőségi műszaki segédszolgálat ellátása céljából van rendszeresítve.

A pályázati kérvények 1915. évi június hó 1-ig az alulirt m. kir. erdőhivatalhoz nyújtandók be.

Részletes pályázati feltételek ugyanott díjtalanul kaphatók.

Herkulesfürdő, 1915. évi április hó 27-én.

(16)

M. kir. erdőhivatal.

Pályázati hirdetmény. Kolozsvár város területén felállított faraktár részére raktárkezelői állásra pályázatot hirdetek. Felhívom az érdeklődőket, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket 1915. évi május hó 20-ig alulirotnál nyujtsák be. Az állás június hó 1-én elfoglalandó.

A faraktárkezelő javadalmazása évi 1000 K készpénzfizetés, természetbeni lakás (1 szoba, 1 konyha, pincze stb.) és 2 kat. hold szántóföld használata.

Kolozsvár, 1915. évi május hó 3-án.

(17)

Bizony Ferencz
erdőmérnök.

Pályázati hirdetés. 1015/1915. szám. — Alulírott m. kir. erdőhivatal pályázatot hirdet 3 főerdőőri, 5 erdőőri és 1 erdőlegényi, előléptetés esetén 8 erdőőri, illetve 9 erdőlegényi vagy segéderdőőri állásra.

Ezen állások közül 1 főerdőőri, illetve 1 erdőőri állás a műszaki segédszolgálat ellátása céljából van rendszeresítve.

A pályázati kérvények 1915. évi június hó 10-ig az alulírt m. kir. erdőhivatalhoz nyújtandók be.

Részletes pályázati feltételek ugyanott díjtalanul kaphatók.

Gödöllő, 1915. évi május hó 1-én.

(18)

M. kir. erdőhivatal.

Tölgy- és cserdonga-, tölgyküllő-, iparvasuti talpfa-, faragott kerítésoszlop- és tölgypadlóeladás. 1943/1915. szám. — A lugosi m. kir. erdőigazgatóság faraktáraiban készletezett, elől megnevezett fagyártmányok 20 csoportban, zárt írásbeli ajánlatok mellett nyilvános versenytárgyaláson eladatnak.

A zárt írásbeli ajánlatok 1915. évi május hó 27-én délután 2 óráig a lugosi erdőigazgatóságnál nyújtandók be, hol azok a következő napon nyilvánosan bontatnak fel.

A részletes árverési és szerződési feltételek és az eladandó anyag kimutatása stb., továbbá az ajánlati űrlap és boríték a lugosi m. kir. erdőigazgatóságnál szerezhetők be.

Lugos, 1915. évi április hó 26-án.

(19)

M. kir. erdőigazgatóság.

Fenyvesek közelében, csendes vidéken lakó erdészeti hivatalnoknál, főuri családnál elvállalna szerény igényű, abszolút hadmentes, törekvő joghallgató nevelői, oktatói alkalmazást, esetleg erdőhivatalban való alkalmazást. Leveleket megegyezés céljából: „*Turák Gyula* joghallgató, Nyitra, Ferencz-József-tér 3. szám” címre kérek.

(20)

Az „Erdészeti Lapok“ 1915. évi IX—X. füzetének tartalma:

	Oldal
Értesítés az Erdészeti Lapoknak kettős füzetekben való megjelenése tárgyában	205
R. Uj korszak küszöbén.....	206
Róth Gyula: Az ugarolás kérdéséhez.....	223
A svéd erdészeti kísérleti állomás új szervezeti szabályzata	229
FAKERESKEDELEM. Az erdélyi fa árának újbóli felemelése (Fr. L.). — Uj részvénytársaság. — A lipótújvári és máramarosszigeti faárverések. — Faárverési eredmények	234
Török Gábor †	241
HIVATALOS KÖZLEMÉNY (elveszett szakvizsga-bizonyítvány tárgyában)	242
KÜLÖNFÉLÉK. Halálozások. — Rövid hírek a hadbavonult kincstári erdőtisztekről. — Egyéb hírek hadbavonult erdőtisztekről. — Magyarország közgazdasága	243
Változások és kitüntetések az erdészeti szolgálat köréből	248
ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA. Jegyzőkönyv a gyermeknevelési alap bizottságának üléséről	251
Az Országos Erdészeti Egyesület pénztáránál 1915. évi április hóban teljesített befizetések	256
HIRDETÉSEK	I—VIII.

